

PROJEKT UNG KRAFT

Slutrapport från utvärderingen

SEPTEMBER 2014

Förord

I januari 2012 fick konsultföretaget Sweco Strategy AB¹ i uppdrag av Arbetsförmedlingen i Sundsvall att utvärdera projekt Ung Kraft genom följeforskningsmetoder.

Uppdraget har omfattat stöd under processen samt analys av resultat och effekter relaterat till de målsättningar som ligger till grund för projektet. En samhällsekonomisk analys har gjorts med stöd från konsultföretaget payoff AB.

Resultat från följeforskningen har redovisats återkommande i samband med presentationer för projektets styrgrupp, samt i en delrapport (mars 2014). Denna slutrapport från utvärderingen har särskild tonvikt på resultat och effekter.

Uppdraget har huvudsakligen genomförts av Charlotte Sävås Nicolaisen. Elin Björkman har medverkat i processinriktade moment i utvärderingen, samt har ansvarat för fokusgrupp med arbetsgivare och företag.

Sweco Strategy vill härmed tacka alla som på olika sätt bidragit med sina kunskaper och erfarenheter i samband med utvärderingen av projekt Ung kraft.

Stockholm, 2014-09-25

*Charlotte Sävås Nicolaisen
Sweco Strategy AB*

¹ Sweco Eurofutures AB bytte bolagsnamn till Sweco Strategy AB 1 januari 2014.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
Inledning.....	4
Projekt Ung kraft	5
Projektets organisation	5
<i>Projektets mål och programlogik</i>	<i>5</i>
Projektets metod	6
 Resultat	 7
Resultat från tidigare utvärdering	7
Resultat i den initiala fasen av projektet.....	7
Resultat från enkät med handläggare under genomförandeprocessen	7
<i>Deltagarnas uppfattning om projektets genomförande och resultat</i>	<i>9</i>
Resultat från avslutande moment i utvärderingen.....	10
Arbetsgruppens erfarenheter från genomförandet	10
Enkät till övriga aktörer med koppling till Ung Kraft	11
<i>Mål på individnivå</i>	<i>12</i>
<i>Mål på organisationsnivå.....</i>	<i>13</i>
Forum för en utvecklad samverkan.....	15
Deltagare om projektet och sina framtida möjligheter	16
<i>Boende, hälsa och säkerhet</i>	<i>16</i>
<i>Den egna livssituationen</i>	<i>17</i>
<i>Effekter av deltagandet.....</i>	<i>18</i>
Reflektioner från representanter i arbetslivet	19
Resultat utifrån kvantitativa resultat.....	21
Statistik från projektet	21
Skilnader i resultat mellan kvinnor och män	22
Resultat från den samhällsekonomiska utvärderingen av projekt Ung kraft.....	23
 Analys och slutsatser från följeforskningen av Ung kraft.....	 25
Måloppfyllelse utifrån projektets uppsatta mål	25
Måloppfyllelse på individnivå.....	25
<i>Vägen till egen försörjning - Projektets aktiviteter och insatser</i>	<i>26</i>
<i>Bemötande och tillgänglighet</i>	<i>26</i>
<i>Arbetsgivarkontakter</i>	<i>27</i>
Måloppfyllelse på organisationsnivå.....	27
Jämställdhet och tillgänglighet är integrerade delar i projektet.....	28
Swecos sammanfattande bedömning av projektet	29

Sammanfattning

Projekt Ung Kraft är ett arbetsmarknadsprojekt med finansiering från Europeiska Socialfonden. Projektet som har genomförts av Arbetsförmedlingen i Sundsvall riktar sig till unga mellan 18-29 år med psykiska/neuro-psykiatriska/kognitiva funktionsnedsättningar. Projektet har genomförts samverkan med Sundsvalls kommun, Försäkringskassan och Landstinget.

Innehållsmässigt har projektet omfattat teman, coachning, praktik och en mängd olika typer av anpassat stöd utifrån deltagarnas individuella förutsättningar. Projektet har bedrivits i en gemensam lokal där arbetsgruppen suttit samlat oavsett organisatorisk tillhörighet.

Det övergripande målet i Ung kraft har varit att med hjälp av olika individuellt anpassade insatser stödja målgruppen att komma i arbete eller annan sysselsättning. På organisationsnivå har målen handlat om att bidra till effektivare samarbetsprocesser och kortare ledtider. Ung kraft har på olika sätt verkat för att stärka möjligheter till måluppfyllelse ur båda dessa aspekter. Swecos bedömning är att det genom hela projektet har funnits en tydlig målfokusering. Den samverkan som har etablerats i Ung kraft menar Sweco sannolikt har bidragit till att en snabbare och effektivare stödprocess för de medverkande i projektets målgrupp än vad som är möjligt i en ordinarie verksamhet. Mer unikt är att projektet lyckats etablera ett nära samarbete med Landstinget och psykiatrin. Dessa kontakter har underlättat inför utredningar och diagnostisering som grund för beslut om fortsatta åtgärder utifrån deltagarnas behov och förutsättningar.

Resultaten visar att projektet har uppnått målet att 25 procent av deltagarna gått vidare i arbete efter avslutat projekt, 29 procent av deltagarna har avslutat till arbete. Projektet har även uppfyllt målen med god marginal när det gäller att 25 procent efter Ung kraft ska ha gått vidare i annan anpassad insats. Även när det gäller målet om att deltagarna ska erbjudas kvalificerad arbetsträning är detta uppfyllt. Resultaten visar att 62 procent av deltagarna någon gång under projekttiden har deltagit i arbetsträning/praktik. Detta resultat är mer än målet om 50 procent. Det positiva resultatet bekräftas också av de resultat som framkommit i den samhällsekonomiska utvärderingen av projektet där Payoff-tiden uppgår till totalt sju månader. Detta är två månader kortare än genomsnittet för liknande projekt där tiden uppgår till nio månader.

Ung kraft har även visat på andra positiva effekter på individnivå. Många deltagare uttrycker att de mår bättre än de gjorde innan de påbörjade Ung kraft. Flera har framfört att de har fått insikter om sina egna förutsättningar, men också att de fått en mer positiv framtidstro som kan vara ett stöd för dem att komma vidare i egen försörjning. Genom att det inte varit praktiskt genomförbart att fråga alla deltagare om hur de upplever det stöd de fått i projektet finns dock ingen statistiskt säkerställd uppgift för hela gruppen deltagare när det gäller de kvalitativa frågor som ställts i utvärderingen. Sweco anser sig trots detta ha belägg för att det är sannolikt att Ung kraft har uppnått eller åtminstone ligger nära målsättningen att 80 procent av deltagarna upplever att de fått ett tydligare stöd utifrån sina individuella behov. Detta som en följd av att intervjuerna omfattat både deltagare med en svårare problembild och deltagare med mindre problematik. Sammantaget är Swecos bedömning att projektet i hög grad har svarat upp mot sina målsättningar på individnivå.

Mål för Ung kraft på organisationsnivå har framförallt handlat om att identifiera metoder som kan användas i ordinarie strukturer. Ett kvantitativt mål som projektet har formulerat är att 80 procent av handläggarna inom berörda myndigheter skall uppleva att ledtiderna har kortats. Utifrån svar som lämnats i tidigare enkät till handläggare och även i den enkät som genomförts i samband med slututvärderingen visar resultatet att projektet har uppnått denna målsättning. 84 procent har angett ett positivt svar på denna fråga i den avslutande enkäten.

Rent organisatoriskt kan konstateras att projekt Ung kraft har fungerat bra och effektivt. I Ung kraft kan konstateras att det funnits ett uttalat intresse och engagemang för målgruppen och det arbete som pågår. Sweco bedömer att det operativa arbetet överlag har utförts på ett professionellt sätt såväl utifrån de förväntningar som finns hos de samverkande aktörerna som hos individerna i målgruppen som deltagit i projektet. Något som olika aktörer, även Landstinget, påpekar är att projekt Ung Kraft har lyckats mycket väl med att etablera samarbete med vården. Att styrgruppen består av personer från de samverkande organisationerna vilka på olika sätt har mandat att fatta beslut, menar Sweco är värdefullt som stöd även för ett fortsatt utvecklingsarbete både vad gäller samverkan och metodutveckling. Som en följd av att många i målgruppen behöver ett "multi-inriktat" stöd från många aktörer har den typ av verksamhet som Ung kraft erbjuder också en central roll att fylla för att minska det "glapp" som gör att individer riskerar att hamna mellan stolarna.

Vid en analys av hur Ung kraft har förhållit sig till perspektiven tillgänglighet och jämställdhet är Swecos bedömning att arbetet med detta till viss del har varit tydligt i projektet. Tillgänglighet av mer organisatorisk art t.ex. tillgänglighet till lokaler och personal har varit stor i projektet. Då projektet riktar sig till en målgrupp med olika typer av svårigheter har tillgänglighet ur ett funktionshinderperspektiv varit stor. Trots likartade möjligheter i projektet, är det betydligt fler män än kvinnor som avslutat till arbete eller utbildning. Att resultaten visar en så pass skillnad när det gäller fortsatt aktivitet efter projektet, är något som Sweco bedömer som anmärkningsvärt. Här kan det finnas anledning att Arbetsförmedlingen gör en mer fördjupad analys för att se över vad denna skillnad kan bero på.

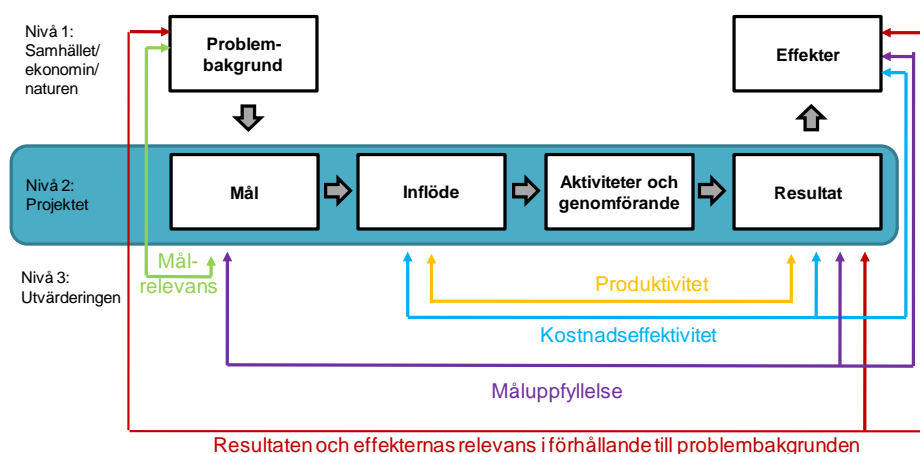
Kopplingen till företag och möjliga arbetsgivare är en fråga som återkommande i projektet har lyfts som ett utvecklingsområde. Detta framförs både från aktörerna som medverkat i projektet och deltagarna. I enkäter som genomförts visar resultaten vid frågor om kontakter med företag och arbetsgivare sämre resultat än övriga frågor. Att projektet bjöd in arbetsgivare till samtal om myndigheternas roll och ansvar för att underlätta anställning och praktik för personer med funktionsnedsättning, ser Sweco som en viktig insats i projektet att närma sig arbetsgivare. Swecos samlade bedömning inom detta område är att det är angeläget med ett fortsatt utvecklingsarbete för att öka förståelsen för målgruppens behov hos arbetsgivarna. En bättre samverkan med arbetsgivarna kan eventuellt underlätta för arbetssökande att skapa nätverk. Det skulle också kunna ge andra effekter när det gäller införskaffning av praktikplatser och arbetsprövningsplatser.

Inledning

Ung Kraft är ett projekt med finansiering från Europeiska socialfonden. Arbetsförmedlingen i Sundsvall har varit projektägare för Ung kraft. Projektet har genomförts i samverkan mellan Arbetsförmedlingen, Sundsvalls kommun, Försäkringskassan och Landstinget. Konsultföretaget Sweco Strategy AB har sedan år 2012 haft ansvaret som följeforskare av projektet. Följeforskningen har omfattat olika metoder t.ex. dokumentstudier, enkäter, intervjuer, dialogmöten, fokusgrupper och seminarier. Återkommande har resultat redovisats för projektets styrgrupp och projektledning som stöd för processen. Under våren 2014 redovisades en delrapport från utvärderingen som stöd till det återstående arbetet i Ung kraft. Bland annat redovisades processkartläggningar av olika aktörers arbetssätt. Dessutom redovisades resultat från en samhällsekonomisk utvärdering.

I figur 1 redovisas den modell som ligger till grund för utvärderingsansatsen följeforskning. Modellen innefattar en analys av den problembakgrund och de mål som projektet har som utgångspunkt. Sweco har i linje med detta inledningsvis tillsammans med projektledningen identifierat den programlogik som ligger till grund för genomförandet. Utvärderingen har sedan haft fokus på att stödja genomförandet, samt att bedöma projektets resultat och effekter, inklusive samhällsekonomisk analys.

Figur 1. EU:s modell för följeforskning

Denna slutrapport från utvärderingen fokuserar i första hand på projektets resultat och effekter kopplat till projektets mål på individ- och organisationsnivå. Den redovisar till viss del resultat som framgår av tidigare utvärdering som kopplar till projektets målsättningar. Som ett led i att få ytterligare kunskapsunderlag till den avslutande analysen har följande aktiviteter genomförts:

- statistik har inhämtats från projektet kopplat till projektets mål
- strukturerade intervjuer har genomförts med deltagare, totalt 28 personer
- en enkät har genomförts med samverkande aktörer kopplade till projektet, totalt 35 personer (motsvarande en svarsfrekvens på 70 procent)
- en gruppintervju har genomförts med projektets arbetsgrupp, inkl. specialister från arbetsförmedlingen (totalt 8 personer)
- en fokusgruppintervju har hållits med representanter arbetsgivare/ företag (totalt 7 personer inklusive en SIUS, Särskilt introduktions- och uppföljningsstöd från Arbetsförmedlingen och projektledaren för Ung kraft)

Projekt Ung kraft

Projektets organisation

Projekt Ung Kraft medfinansieras av Europeiska Socialfonden. Projektet vänder sig till unga 18-29 år med psykiska/neuropsykiatriska/kognitiva funktionsnedsättningar och som står utanför arbetsmarknaden.

Projektet har som nämnts genomförts av Arbetsförmedlingen i samverkan med Sundsvalls kommun, Försäkringskassan och Landstinget². Projektet har letts av en styrgrupp med representanter för de samverkande aktörerna. En arbetsgrupp med handläggare och ett antal specialister från Arbetsförmedlingen och kommunen har ansvarat för det operativa arbetet i projektet.

Projektet bedrivs i en gemensam lokal där arbetsgruppen suttit samlad oavsett organisatorisk tillhörighet. Innehållsmässigt har projektet omfattat olika teman, coaching, praktik och anpassat stöd utifrån deltagarnas individuella förutsättningar. För att på bästa sätt kunna stödja deltagarna i att komma närmare sysselsättning i arbete eller studier har projekttiden varit individuellt anpassad utifrån varje deltagares individuella behov.

Projektets mål och programlogik

För att ge en bild av projektets målsättningar och de aktiviteter som enligt projektansökan varit planerade redovisas här den programlogik, verksamhetslogik, som legat till grund för genomförandet och som nu vid projektavslut används som underlag för den slutliga analysen av projekt Ung kraft.

Tabell 1. Mål och programlogik för projekt Ung kraft Sundsvall

Aktiviteter	Planerade resultat	Önskade effekter
<ul style="list-style-type: none"> - Samverkan mellan myndigheter och övriga aktörer kring insatser som stöd för individerna - Individuella bedömningar, anpassningar och stöd till projektdeltagare - Utredning av deltagare och anpassning av arbetsplatser av arbetsförmedlingens specialister - Erbjudande av praktik/ prövningsplatser/träningsplatser för deltagarna - Kompetensutveckling för projektmedarbetare i tillgänglighet och jämställdhet 	<p><i>Kvantitativa mål:</i></p> <p>25 % till arbete</p> <p>50 % till kvalificerad arbetsträning för att utveckla arbetsförmågan</p> <p>25 % till annan anpassad insats</p> <p><i>Kvalitativa mål:</i></p> <p>80 % av handläggare inom berörda myndigheter och deltagare skall uppleva att ledtiderna har kortats</p> <p>80 % av deltagarna skall uppleva att de fått ett tydligare stöd utifrån individuella behov</p> <p><i>Strukturella mål:</i></p> <p>Medverkande myndigheter har bildat samarbetsgrupper kring utvald målgrupp och/eller gemensamma uppdrag</p>	<p>Projektet skall bidra till att den aktuella målgruppen snabbare och effektivare kan bryta sitt utanförskap från arbetsmarknaden, finna få och behålla arbete/sysselsättning</p> <p>Projektet skall bidra till effektivare samarbetsprocesser och kortare ledtider</p>

² Representant från Landstinget har suttit med i projektets styrgrupp, men är egentligen inte medfinansier.

Projektets metod

Att identifiera projekt Ung kraft metod har inte varit självklart. För att få mer kunskap om hur de arbetssätt som tillämpas i projektet har koppling till de arbetssätt som tillämpas i en ordinarie verksamhet genomfördes, under hösten 2013, processövningar i syfte att identifiera metoder som används i ordinarie verksamhet riktat till Ung krafts målgrupp. Dessa hölls vid fyra separata tillfällen tillsammans med handläggare från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Landstinget och Sundsvalls kommun var för sig. Totalt omfattade processövningarna ca 25 personer från de samverkande aktörerna. Projektets styrgrupp och projektgrupp fick avslutningsvis göra motsvarande övning men med skillnaden att även koppla övningen till ett fortsatt utvecklings-arbete och inför en möjlig implementering av framgångsrika delar i projekt Ung kraft i ordinarie strukturer.

En inledande fråga i processövningarna var att deltagarna fick fundera över vad som är utmärkande i metoden Ung Kraft. Resultaten vid denna fråga var tämligen likartad oavsett vilken grupp som besvarade frågan. Återkommande framhölls att metoden Ung Kraft tillhandahåller stöd för deltagarna över en längre tidsperiod. Det framhölls också att olika representanter kopplade till deltagarnas individuella nätverk finns samlokaliserade vilket underlättar kontakter och förkortar ledtider. Metoden upplevs vara inkluderande och bedrivs i en tillgänglig och öppen miljö *"en plats där unga kan möta andra med liknande problematik som den egna"*. Det framhölls också att det i Ung Kraft är fokus på att tillhandahålla aktiviteter utifrån de ungas individuella behov samt att det finns en arbetsfokus som präglar processen med individerna.

För att ytterligare förtydliga metoden Ung kraft fick styrgruppen och projektets arbetsgrupp i uppgift att fundera över vad som är annorlunda i Ung kraft i förhållande till det arbete som sker riktat till målgruppen i de samverkande organisationernas ordinarie verksamhet. Särskilt framhölls att det finns ett nära samarbete mellan olika kompetenser och att personalen i Ung Kraft arbetar processtödjande med varje enskild individ utifrån individuella behov. I projektet råder stor tillgänglighet, samtidigt som den verksamhet som erbjuds har tydligt arbetsfokus. När Sweco tillsammans med styr- och projektgruppen skulle analysera projektets metod blev det tydligt att projektets främsta uppgifta handlar om att vara *"glapptäckande"*. Med detta menas att man tillhandahåller ett arbetssätt som täcker upp mellan olika aktörers möjligheter och som har en viktig roll både sett ur de enskilda individerna i målgruppens behov och för att få arbetsprocessen mot dessa individer att fungera på ett smidigt sätt. Metoden Ung Kraft innebär att man genomför, anpassar och följer upp insatser kring individerna i en kontinuerlig process. I figur 2 illustreras resultatet som framkom när det gäller Metoden Ung Kraft.

Figur 2. Styrgruppens och projektgruppens sammanfattande analys av metoden Ung Kraft

Resultat

Resultat från tidigare utvärdering

I detta avsnitt redovisas resultat som framkommit tidigare i följeforskningen av Ung kraft.

Resultat i den initiala fasen av projektet

I en inledande analys av projekt Ung Kraft framkom att ett brinnande intresse och engagemang för den målgrupp som projektet riktar sig till är ett vanligt skäl till att olika aktörer valt att medverka i projektet. Det framkom att det fanns en tveksamhet kring projektmålen tydlighet och mätbarhet, framförallt kring de kvalitativa målen för projektet. Genom tidiga diskussioner etablerades dock en samsyn kring projektets mål och inriktning. *"Målen är tillräckligt konkreta för att styra rätt. De är högt satta men borde gå att nå"*

Redan tidigt i projektet betonades vikten av att tidigt koppla projektinsatser till möjligheter för implementering i ordinarie strukturer. Av detta skäl ägnades tid åt att informera om projektet för chefer och handläggare, samt för landstingets personal. Även styrgruppens representanter hade en informativ funktion utifrån sin kunskap om projektets målsättningar och resultat.

Inom projekt Ung Kraft var det stor enighet bland de ansvariga om att projektet omfattar rätt aktiviteter utifrån deltagarnas behov. Såväl betoningen på individuella bedömningar som att utveckla gemensamma teman under deltagarnas första veckor i projektet har av samtliga aktörer uppfattats som rätt. Mot bakgrund av att deltagarnas problematik var större än det förväntade konstaterades att det var viktigt att ha ett mer uppsökande förhållningssätt än vad som inledningsvis varit planerat.

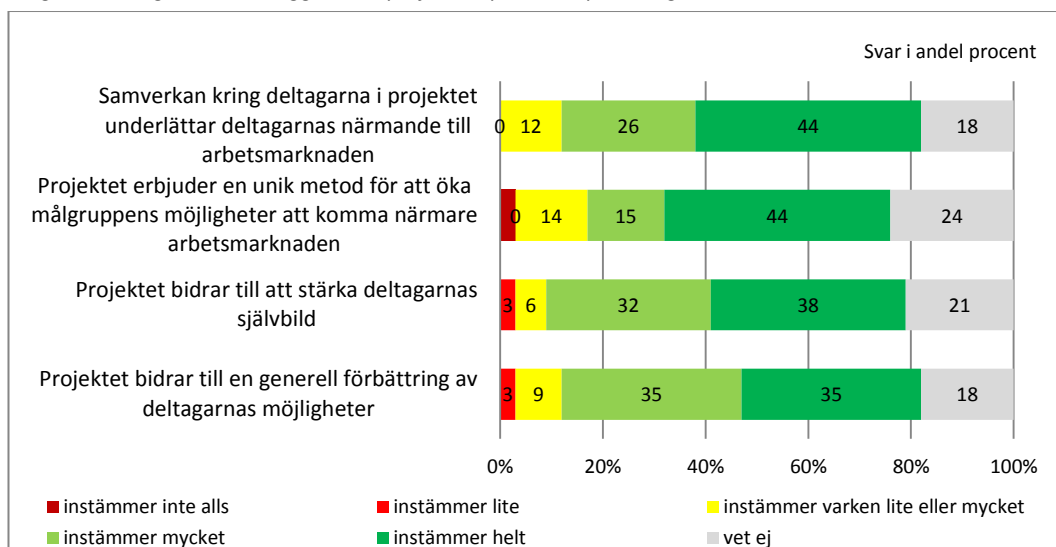
Något som framhölls som positivt är den goda representationen av olika kompetenser i projektet och att styrgruppen omfattat personer med beslutsmandat. Viss osäkerhet uttrycktes om olika aktörers möjligheter att medverka på önskvärt sätt, framförallt från psykiatrin. En utmaning man såg var att lyckas koppla projektet till arbetslivet i olika företag, samt att verkligen ta till vara de olika möjligheter som finns i myndigheternas ordinarie verksamheter, framförallt hos Arbetsförmedlingen och kommunen.

I en SWOT analys som gjordes i den inledande fasen av utvärderingen identifierades styrkor och svagheter i projektet. Dessutom inhämtades uppgifter om vad de intervjuade såg som hinder och möjligheter för att projektet ska lyckas utveckla och implementera metoder som identifieras som framgångsrika. Projektets *styrkor* bestod framförallt i den samlade kompetensen och engagemanget hos alla medverkande, samt i att projektet har en gemensam lokal. Projektets *svagheter* bestod framförallt i att det fanns vissa otydligheter kring de samverkande aktörernas roller och ansvar för olika insatser. Som *hinder* inför framtiden framhölls de svårigheter som kan inträffa vid en fortsatt implementering och då framförallt på grund av olika regelsystem och oklarheter kring finansiering. Som *möjligheter* påtalades framförallt att projektet lyckas påvisa vinster med de arbetsätt och den kunskap olika aktörer får av varandra genom projektet. Att projektet ger bra resultat för individerna och uppnår en samhällsekonomisk nytta bedömdes som avgörande för en framgångsrik implementering.

Resultat från enkät med handläggare under genomförandeprocessen

Under våren 2013 fick handläggare inom de samverkande organisationerna besvara frågor om projektet i en enkät. Enkäten besvarades av totalt 40 handläggare, vilket motsvarade en svarsfrekvens på 62 procent. Ett antal frågor ställdes om projektets påverkan på deltagarnas möjligheter vilket redovisas i diagram 1.

Diagram 1. Frågor till handläggare om projektets påverkan på deltagarna.

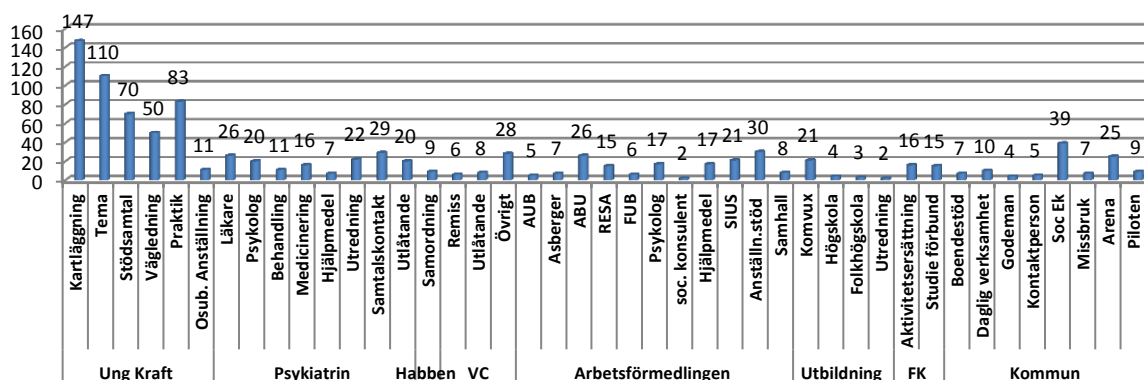

Av diagrammet framgår att handläggarna generellt hade uppfattningen att projektet har en positiv påverkan på deltagarnas möjligheter att stärkas som individer och närma sig arbetsmarknaden.

En majoritet av handläggarna svarade att de upplever att "projektet är tillgängligt för målgruppen utifrån behov, oavsett tidigare diagnos eller medicinska underlag". 82 procent instämde "mycket" eller "helt" med detta påstående. En liknande svarsbild framkom också vid påståendena att "projektets insatser är anpassade till målgruppens behov" samt att "projektet passar lika bra för kvinnor som för män". Enigheten var också stor om att projektet underlättar målgruppens möjligheter att erbjudas "rätt insats vid rätt tidpunkt".

Detta resultat kan sättas i relation till vilka aktiviteter deltagarna har erbjudits från olika aktörer enligt projektets egen sammanställning från maj 2014, vilket redovisas i diagram 2.³

Diagram 2. Aktiviteter som erbjudits inom ramen för projekt Ung Kraft.

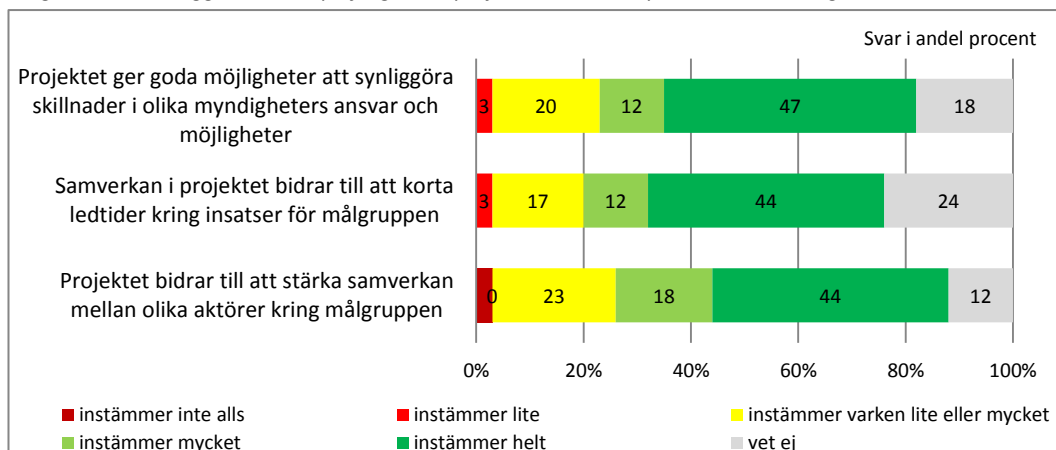
Av diagrammet framgår aktiviteter som deltagarna i Ung kraft har deltagit i. Framförallt handlar det om kartläggning, teman, stödsamtal, vägledning och praktik, samtidigt som det utifrån olika

³ Diagrammet är framtaget av projekt Ung Kraft i samband med projektavslut.

individers behov även erbjudits mycket annat från samverkande aktörer men som samordnats av projektet. I genomsnitt har varje deltagare i Ung Kraft erbjudits 6,8 insatser.

Frågor till handläggarna ställdes också om projektets påverkan när det gäller metodutveckling hos de samverkande organisationerna. Av svaren kan konstateras att ungefär två av tre handläggare som tagit ställning till påståendena angav ett positivt svar när det gäller dessa frågor vilket framgår av diagram 3.

Diagram 3. Handläggarnas svar på frågor om projektets inverkan på metodutveckling och samverkan.

På en konkret fråga till handläggarna om vad de tyckte är viktigt att samverka kring för att tillgodose målgruppens behov framhölls framförallt att olika insatser för att bryta utanförskap och individers isolering är viktigt för att ge struktur i vardagen för denna målgrupp. Annat som togs upp var vikten av att gemensamt identifiera insatser som bäst svarar upp mot de enskilda individernas behov. Här ansåg man att det behövs mer kunskap om olika aktörers möjligheter.

Att få en helhetssyn utanför krav på sekretess och långa utredningstider uppgavs ha en avgörande betydelse för att nå framgång. Här gäller det att ta till vara de olika aktörernas åtgärdsplaner på ett effektivt sätt. Det handlar också om att se styrkan i att inte släppa taget om de kontakter som en individ har etablerat hos olika aktörer. Till exempel, om en person påbörjar en behandling med läkemedel för ADHD så är det viktigt att detta följs upp i en kontinuerlig samordning. Som mest avgörande framhölls att samverkan kring sysselsättning och möjligheter till arbete behöver utvecklas. Det kan handla om arbetsplatsanpassningar, men även om att bidra till debatt i samhället för att tydliggöra för arbetsgivare vilka fördelar som finns med anställningar av personer med någon form av neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Att öka antalet arbetspraktikplatser och anställningsmöjligheter i reguljär verksamhet inom stat och kommun är annat som togs upp som utvecklingsbart.

Deltagarnas uppfattning om projektets genomförande och resultat

I intervjuer med deltagare under det pågående projektet, bland annat i samband med den samhällsekonomiska utvärderingen, ställdes frågor om projektets genomförande och hur deltagarna upplever att projektet fått dem att närma sig arbete. Nästintill samtliga deltagare uppgav att de genom projektet i hög grad hade närmat sig arbetsmarknaden. Många deltagare uppgav också att de minskat sina kontakter med vård och psykiatri efter att ha deltagit i Ung kraft.

På frågor om projektets innehåll framkom att deltagare upplevde att projektets erbjudna teman oftast hade varit intressanta, men att det ibland varit jobbigt att samlas i grupp. Flertalet framhöll dock att det varit värdefullt att träffa andra deltagare med liknande svårigheter och att detta

gjordes i en avslappnad och tillgänglig miljö. Bemötandet från handläggarna i projektet upplevdes generellt som mycket positivt. Det hade ingett en trygghet för många deltagare. Deltagarna uttryckte också att de har fått bättre rutiner genom projektet, något som många har saknat innan projekt Ung Kraft. Ett par kommentarer från deltagare:

"Bra och respektfullt bemötande. Blev behandlad som vuxen, blev lyssnad på och hade täta uppföljningar!"

"Lätt att få tag i handledare. Svårare att få tag i mig."

Resultat från avslutande moment i utvärderingen

I detta avsnitt redovisas resultat som har framkommit i den avslutande delen av följeforskningen och där uppgifter inhämtats från arbetsgrupp, samverkande aktörer, deltagare och företag.

Arbetsgruppens erfarenheter från genomförandet

I en avslutande gruppintervju med de som arbetat i projektet, arbetsgruppen, ställdes frågor utifrån projektets genomförande och mål. I denna intervju bekräftades många av de resultat som även tidigare framkommit i utvärderingen av Ung Kraft.

Den gemensamma uppfattningen i arbetsgruppen är att projektet fyllt det tomrum eller "glapp" som finns när det gäller målgruppens behov. Genom projektets satsning på att samordna olika kompetenser och inte minst tillgången till specialistkompetens har deltagarna fått en trygghet som annars inte hade varit fallet. *"Alla har varit engagerade i att hjälpa till och stödja utifrån deltagarnas individuella förutsättningar"*. I sammanhanget framhålls även det goda resultatet av samlokalisering som positivt. Detta har underlättat såväl samarbetet mellan handläggare från olika samverkanspartner, som för de unga vilka fått en plats att gå till. Något som många har haft ett uttalat behov av.

Metodmässigt har framförallt den nära planeringen utifrån individuella förutsättningar varit framgångsrik. I Ung kraft har handläggarna utgått från deltagarnas hela livssituation, *"hemifrån och hela vägen till arbete"*. Att så pass många unga gått vidare i studier uppfattas som glädjande och lite oväntat. *"Många som tidigare var rädda för skolan har börjat fundera på studier. En del har redan börjat en utbildning"*.

Framgångsfaktorerna i Ung Kraft, enligt arbetsgruppen, handlar främsta om ett flexibelt teamarbete, kontinuitet i kontakter och samarbete både med deltagare och med samarbetspartners, men också om förhållningssätt och bemötande; att se hela individens livssituation och skapa tillit och förändringskraft genom att möta individen där den befinner sig. En annan viktig och mycket betydande framgångsfaktor är det utvecklade och goda samarbetet med Landstingets och dess enheter som rör NPF och psykiskt ohälsa.

Detta är också en del som arbetsgruppen anser bör utvecklas ännu mer i den fortsatta verksamheten. Att smidigt kunna samarbeta kring individernas behov och att tillsammans göra bedömningar av vad som är rätt insats vid rätt tidpunkt gör individens planering både säkrare och snabbare, så som arbetsgruppen bedömer det. Det skapar även förutsättningar för att genomföra parallella insatser. *"Det kan handla om att få stöd via en samtalskontakt inom vården samtidigt som individen får pröva sin förmåga i en reell eller konstruerad miljö."*

Arbetsgruppen har uppfattningen att utanförskapet har minskat genom den kontinuerliga uppföljningen av deltagarna. Ytterligare något som framhålls som en värdefullt i projektet är slutdokumentationen. Att fler myndigheter och instanser får samma information upplevs främja samarbete. På en fråga om hur projektet har påverkat samverkan i ordinarie verksamhet känner

arbetsgruppen en viss tveksamhet. Mycket upplevs bero på de personliga kontakterna, mer än den organisatoriska viljan som dock de samverkande aktörerna framhåller att de har.

Ung Krafts verksamhet med dess arbetsätt kommer att implementeras i kommunens ordinarie verksamhet direkt efter avslutad projekttid. Det ser arbetsgruppen som mycket positivt. Flera i arbetsgruppen uttrycker dock att projektet inte fullt ut har lyckats förmedla vikten av att koppla en arbetsförmedlare även till den fortsatta verksamheten, vilket de ser som problematiskt. För att nå det resultat med målgruppen som Ung kraft lyckats med behövs även den funktionen. *"Tillgången till en känd arbetsförmedlare skapar trygghet och förtroende. Ledtiderna blir kortare och beslutsvägarna smidigare"*. Arbetsförmedlaren är specialiserad på insatser för målgruppen och är insatt i samverkande myndigheters regelverk. Ytterligare en viktig del är vägledning och metoden Biologdesignern, en metod som är anpassad för målgruppen på individ och gruppnivå och som har levererats av projektets arbetsförmedlare.

Brister som arbetsgruppen ser i projektgenomförandet är att man inte lyckats erbjuda arbetsträningsarenor i tillräcklig omfattning. Här hade det önskats ett större utbud och en större variation. Flera uttrycker att projektet kanske hade kunnat göra mer t.ex. när det gäller att ackvirera praktikplatser. Även information och kunskapsöverföring till arbetslivets företrädare om olika typer av funktionsnedsättningar och det stöd som kan behövas utifrån målgruppens problematik hade kunna vara mer omfattande än vad som varit fallet.

På en fråga om vilka hinder respektive möjligheter arbetsgruppen ser när det gäller fortsatt implementering är svaret att man inte ser några direkta hinder. Det finns tvärtom en uttryckt vilja hos berörda aktörer att samarbeta för att utveckla insatser som ger möjligheter för målgruppen. Att Ung kraft visat på samhällsekonomiskt positiva effekter är något som arbetsgruppen menar kan ha en stärkande inverkan på att driva arbetssättet vidare. Möjligen finns en risk i att inte ta till vara alla resurser som projektet omfattat, då detta kan försvåra det goda samarbete som projektet bidragit till mellan handläggare i de samverkande organisationerna.

En önskan vore att de kontakter som projektet lyckats arbeta upp med neuropsykiatrik inom landstinget tas till vara och att detta samarbete fördjupas mer. Arbetsgruppen ser även ett behov av att förstärka möjligheter till uppsökande verksamhet, samt att utveckla alternativa lösningar som underlättar för målgruppen att ta sig in på arbetsmarknad. *"Det finns mycket insatser för målgruppen t.ex. personligt biträde i praktik och anställning, men det tar för lång tid innan detta initieras i nuläget och den administrativa delen är för omfattande"*

Enkät till övriga aktörer med koppling till Ung Kraft

För att få kunskap om hur samverkande aktörer på ett övergripande plan har uppfattat Ung kraft och framförallt hur de bedömer måluppfyllelsen genomfördes en avslutande enkät i september 2014. Totalt besvarades denna enkät av 35 personer, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 70 procent.

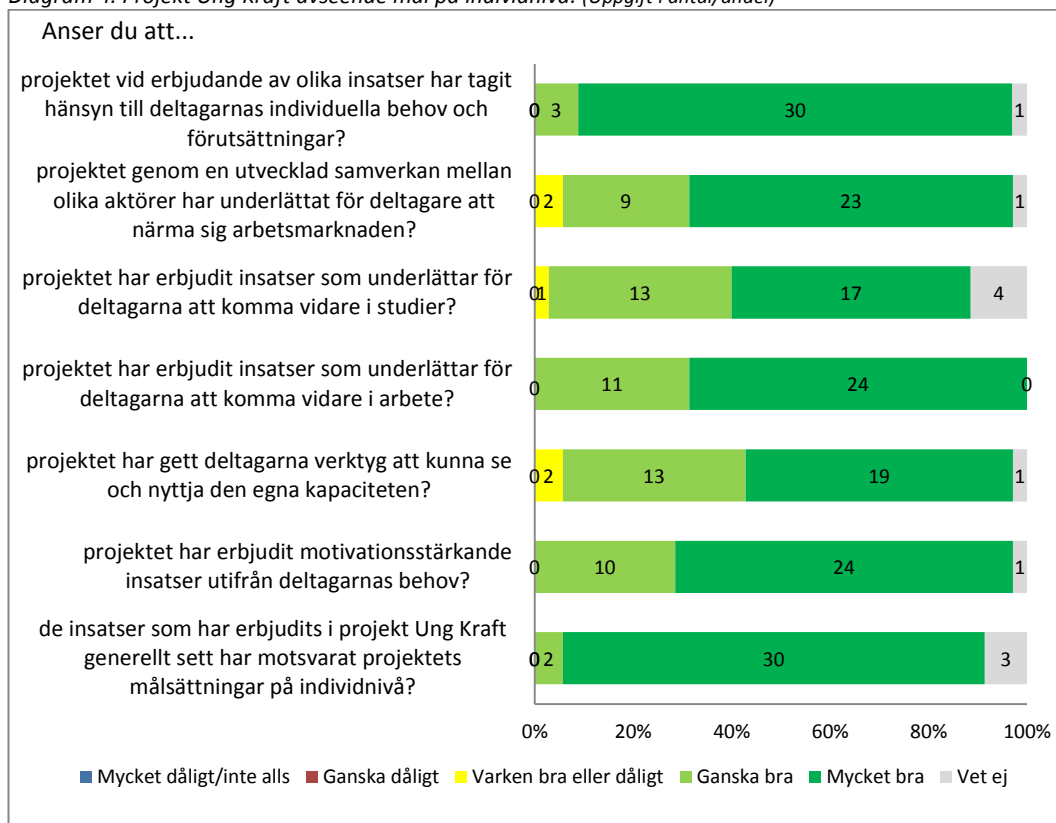
De svarande har haft olika roller kopplat till projektet och representerar projektets styrgrupp, arbetsgrupp, specialistfunktion, beredningsgrupp, handläggare, extern samverkanspart eller anordnare av aktivitet för deltagare. Av de svarande kom 40 procent från Sundsvalls kommun, 31 procent från Arbetsförmedlingen, 17 procent från Försäkringskassan och elva procent från Landstinget. Tre av tio har en chefsbefattning.

På en fråga om hur väl insatt de svarande är i projektet svarade 77 procent att de antingen är mycket väl insatta (40 %) eller ganska väl insatta (37 %). Övriga har mindre kunskap om projektet. Den generella bilden av Ung kraft är mycket positiv. 89 procent svarade att de anser att projektet har fungerat mycket bra, medan övriga elva procent har valt svarsalternativet ganska bra.

Mål på individnivå

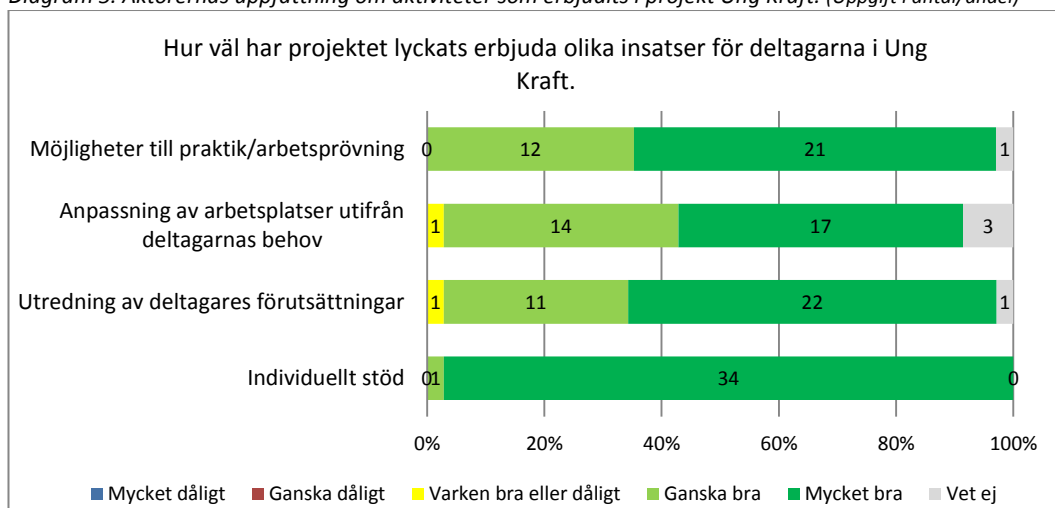
Några frågor i enkäten avsåg uppfattningen om hur väl projektet svarat upp mot sina målsättningar på individnivå ur ett deltagarperspektiv. Det kan konstateras att de svarande generellt sett har en mycket positiv uppfattning om projektet ur denna aspekt. Exempelvis har alla svarande angett ett positivt svar på frågan om "de anser att projektet har erbjudit insatser som underlättar för deltagarna att komma vidare i arbete". Svaren i sin helhet redovisas i diagram 4.

Diagram 4. Projekt Ung Kraft avseende mål på individnivå. (Uppgift i antal/andel)

I den programlogik som ligger till grund för projektet preciserades ett antal insatser som projektet avsåg att erbjuda som ett led i att nå sina mål. De svarande fick i enkäten ange hur väl de uppfattar att projektet har lyckats erbjuda dessa insatser för deltagarna i projekt Ung Kraft. Även här är uppfattningen generellt positiva hos de svarande. Aktörernas svar redovisas i diagram 5. Bland annat märks att de svarande i hög grad anser att projektet har lyckat erbjuda deltagarna individuellt stöd.

Diagram 5. Aktörernas uppfattning om aktiviteter som erbjudits i projekt Ung Kraft. (Uppgift i antal/andel)

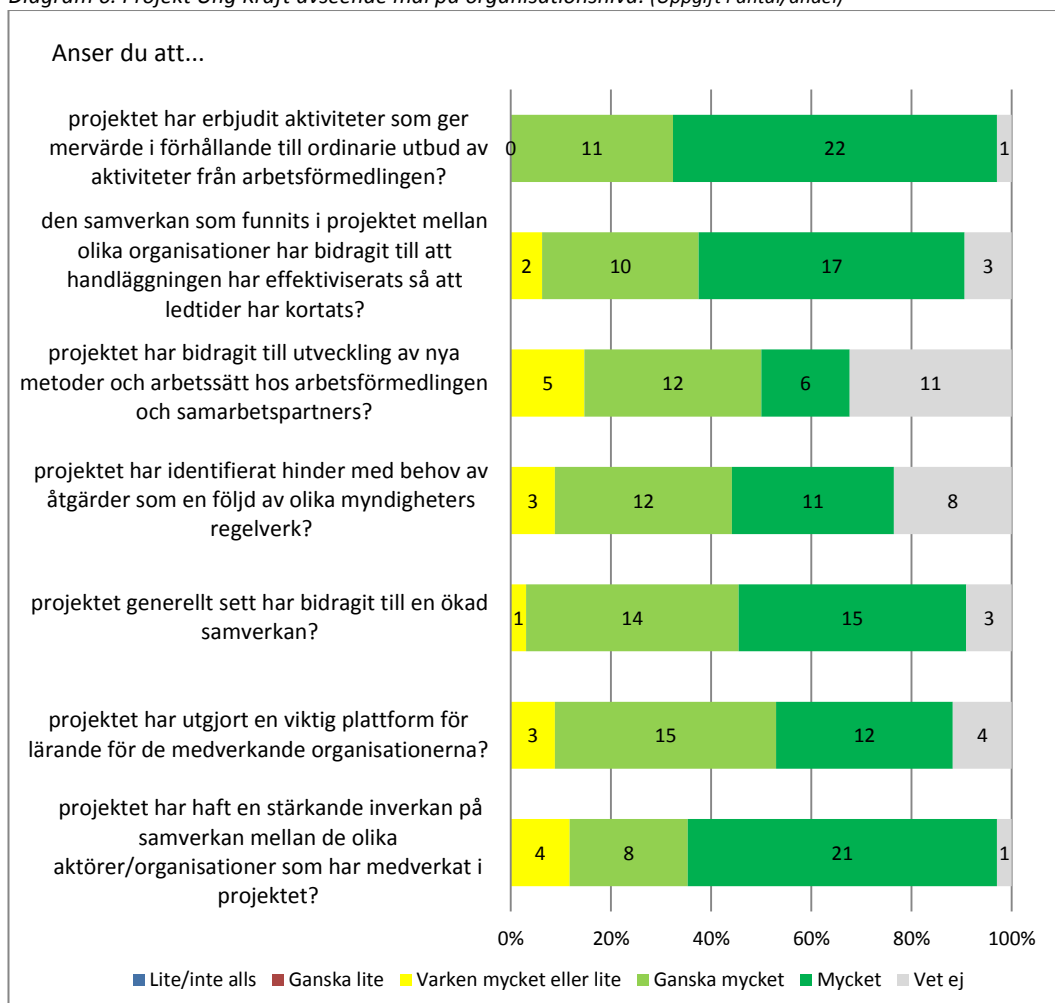

I öppna kommentarer till dessa frågor framhålls framförallt att många i målgruppen har bekymmer med hälsan, *"det borde finnas en snabbare väg till vården än via Hälsocentraler och remisser och ett evigt väntande och köande"*. Annat som påpekas är att samarbetet med NPF har blivit mycket bättre när det gäller utredningar. Det betonas att det är av vikt att samarbete sker med de kontakter som omger en person för att kunna erbjuda "rätt" insatser. Ytterligare något som framhålls är behovet av mer kontakter med arbetsgivare. Det finns behov av ett utökat stöd och handledning på arbetsplatser, men även av fler arenor och arbetsträningsplatser i reell miljö för att tillmötesgå målgruppens behov och ge möjligheter till en positiv framtid.

Mål på organisationsnivå

Enkäten ställde även frågor om projektets mål på organisationsnivå vilket redovisas i diagram 6. Även här har merparten av de svarande en positiv uppfattning om vad projektet har lyckats uppnå. Bland annat framgår att samtliga svarande anser att projektet har erbjudit aktiviteter som ger mervärde i förhållande till ordinarie utbud av aktiviteter från arbetsförmedlingen.

Diagram 6. Projekt Ung Kraft avseende mål på organisationsnivå. (Uppgift i antal/andel)

I enkäten ställdes dessutom en fråga om vad aktörerna anser borde ha varit bättre i projekt Ung Kraft när det gäller att uppnå målsättningen att förbättra samverkan på organisationsnivå som stöd för projektets målgrupp. Av öppna svar framgår framförallt att aktörerna tycker att Ung Kraft lyckats väl utifrån sina förutsättningar. Svårigheten att bygga in samverkan i ordinarie verksamhet framhålls som en följd av att organisationerna har egna mål som ibland är motstridiga. Några anger att de har förhoppningar om en fortsatt fördjupad samverkan genom kommunens Arbetsmarknadstorg.

Ytterligare frågor i enkäten gällde vilka delar av Ung krafts metoder som bedöms som möjliga att implementera i den egna organisationen på kort respektive längre sikt. Som svar på denna fråga framhålls att metoden i sig är möjlig att implementera. Främst omnämns värdet av täta kontakter med deltagare, tillgänglighet i en gemensam lokal, samarbete och samverkan kring insatser, samt möjligheter att i högre grad än idag kunna erbjuda rehabiliterande insatser med stöd av specialister. Ytterligare något som tas upp är vikten av att erbjuda supported employment. Här följer ett par kommentarer som lämnats i enkäten:

”Det är ju så här man skulle önska att alla handläggare skulle få jobba med de sökande som har det behovet. Att kunna träffa den sökande flera gånger. Att planeringsmötena/konsultationerna skulle bli mer en diskussion som på ung kraft”

”Utökad struktur och kontinuitet i samarbete med andra, prioritera samarbetsmöten och utökad individfokus. Dialog och kunskapsöverföring kring målgruppens behov, förhållningssätt och bemötande.”

Kring projekt Ung kraft ställdes en avslutande fråga om vad de svarande ser som de viktigaste lärdomarna från projekt Ung Kraft. Många svar lämnades, vilka sammanfattas på ett tydligt sätt genom följande citat:

”Att målgruppen 18-29 år med funktionsnedsättning är stor. Det är lätt att tappa bort individer som inte uppfyller samhällets krav idag. Projektet har öppnat många dörrar för de som inte har förmågan att själv driva sin egen process. Alla samarbetspartners som Ung Kraft varit i kontakt med har varit tillgängliga, lyhörda och engagerade. Tillsammans är vi starka! Alla är unika och behövs! Det finns så mycket fina egenskaper och kompetens bland oss. Att ta sig tid att lyssna, stötta och samarbeta över gränserna för att nå resultat men också att våga följa med i pendling även om det ibland tar tid. När myndigheter samarbetar får det positiva effekter! Att känna sig delaktig och stärkt i sin egen planering tjänar alla på. TID är pengar=samhällsvinster för alla på sikt!”

”Inget fall är omöjligt varje individ har en utvecklingspotential som tagits tillvara. En positiv förändring för deltagarna sker i och med den sociala utbildning och rehabilitering som skett via Ung kraft. En naturlig form av KBT i verklig miljö. En möjlighet till exponering för personer med socialfobi etc. En utveckling för deltagarna mot ett Svensson liv.”

”Att det går att nå resultat med målgruppen om man får jobba kvalitativt och tillsammans över gränserna samt att regelverk, uppdrag, administrativa kulturen försvårar arbetet med personer som inte följer gängse normen.”

”Att ungdomarna verkligen får ett anpassat stöd utifrån sina förutsättningar. Att de får den tid de behöver med handledarna. Att insatserna planeras utifrån var och ens förutsättningar och "drömmar" så långt det är möjligt. Att ungdomarna får konkret hjälp med att komma vidare i arbetslivet eller studier, inte bara uppmaning att söka jobb. Att samverkan mellan myndigheter är nödvändigt för att kunna ge ungdomarna detta.”

”Att alltid ha personen i fokus och ge det stöd som just den behöver. Samarbeta med de övriga som personen har kontakt med för tydlig struktur i vem som gör vad och hur. Att fortsätta med samma arbetssätt som de har jobbat fram leder till god samhällsekonomi och människor som mår bättre.”

Forum för en utvecklad samverkan

En del av projektets uppdrag har handlat om att varit att utveckla samarbetsprocesser mellan myndigheterna. Projektet har inom detta område haft ett strukturellt mål att bilda en samarbetsgrupp som arbetar tillsammans för att ge stöd till målgruppen. Förutom styrgruppen fanns inledningsvis en referens grupp. Denna grupp bestod av representanter från brukarorganisationer, arbetsgivare, ungdomsrådgivning, och Samhall. Senare har fokus legat på utveckling av en beredningsgrupp där representanter från respektive myndighet och från Ung kraft har samverkat. Projektgruppen har sedan samarbetat tillsammans med Arbetsförmedlingens specialister runt deltagarnas planering. Detta har, enligt uppgift från projektet, skett både dagligen och i strukturerat möte en gång i veckan vid ett gemensamt planeringsmöte.

I början av 2014 utvecklades Beredningsgruppen med att inkludera en handläggare från socialtjänsten och chefen för NPF mottagningen. Detta ansågs prioriterat då en tredjedel av Ung Krafts deltagare uppbär ekonomiskt bistånd. Möten i denna grupp har bland annat fokuserat på kunskapsöverföring genom föreläsningar på olika teman och diskussioner utifrån praktiska exempel.

Ytterligare ett led i att stärka samarbete är s.k. flerpartsmöten som myndigheterna haft tillsammans med deltagaren för att planera och samordna insatser som stöd för individerna i projektet. Vid behov har fler för individen viktiga personer bjudits in, t.ex. gode man, en samtalskontakt eller annan person som är viktigt för deltagaren.

Förutom dessa forum för kunskapsutbyte och samarbete har projektet även haft särskilda timmar för Kunskapsöverföring inom arbetsgruppen. Exempel på teman vid dessa tillfällen är ett par föreläsningar på temat tillgänglighet, en föreläsning av Landstinget om KBT, kognitiv beteendeterapi. Projektledaren för Ung Kraft framhåller att beredningsgruppen har varit ett fungerande och värdefullt forum som kan fortsätta utvecklas med fler eller andra representanter. Det skapar bra förutsättningar för fortsatt utveckling av stödet till målgruppen och bör utgå från att "allt är möjligt". Projektets erfarenhet är att med struktur och kontinuitet i samarbete uppnås kortare ledtider och individens planering blir både säkrare och snabbare.

Deltagare om projektet och sina framtida möjligheter

För att få deltagares uppfattning om hur de ser på projektet och sina framtida möjligheter har korta strukturerade intervjuer genomförts med deltagare som en del av slututvärderingen. Frågor ställdes om deltagarnas individuella förutsättningar, om projektets genomförande och om möjligheten att komma vidare i egen försörjning genom arbete eller annan sysselsättning som motverkar ett framtida utanförskap.⁴ Frågorna var konstruerade så att deltagarna i intervjuerna fick ange ett givet svarsalternativ varför resultaten är kvantifierbara.

Totalt har 28 ungdomar intervjuats. Av de intervjuade är 16 män och 12 kvinnor. 12 intervjuades av handläggare från projektet och resterande 16 av konsult från Sweco. Projektet ansvarade huvudsakligen för intervjuer med ungdomar som projektet bedömde har särskilt svår problematik, detta för att ge större trygghet för den enskilda individen. Sweco intervjuade de som projektet bedömer har en mindre svår problembild.

Boende, hälsa och säkerhet

Hälften av de intervjuade deltagarna uppger att de bor själva. Bland övriga är det tre som uppger att de bor hos sina föräldrar. Övriga bor tillsammans med en partner eller en vän. Sju deltagare har barn. Resultatet från intervjuerna visar att en stor andel av respondenterna är nöjda med sin bostadssituation. På frågan "Hur tillfredsställd är du med de människor du bor med, eller om du bor ensam, hur tillfredsställd är du med att bo ensam" svarar 43 procent att "det kunde inte vara bättre". Ingen har valt ett negativt svar på frågan.

Drygt hälften, 15 deltagare, har svarat att de har regelbunden kontakt med sjukvården, nio av de med större problematik och sex bland övriga intervjuade. Vanligast är det att deltagarna har regelbunden kontakt med psykiatri/neuropsykiatri, sju personer. Fem personer har svarat att de regelbundet får medicinsk vård. Fyra deltagare uppger att de regelbundet deltar i terapeutiska/kurativa samtal och två uppger att de får vård för fysiska åkommor. Intervjuerna visar att respondenterna är mindre tillfredsställda med sin psykiska hälsa än sin fysiska hälsa. Deltagarna i gruppen med mindre problematik är mer nöjda än den svårare gruppen när det gäller den fysiska hälsan. Vid samma fråga om den psykiska hälsan är svaren mer likartade oavsett förutsättningar. På en fråga om deltagarnas tillfredsställelse med sömnen valde 13

⁴ Ett antal frågor är hämtade ur Manchester Livskvalitetsskala (MANSA), Stefan Priebe, Peter Huxley, Susan Knight, Sherrill Evans. Svensk översättning Hansson 2002.

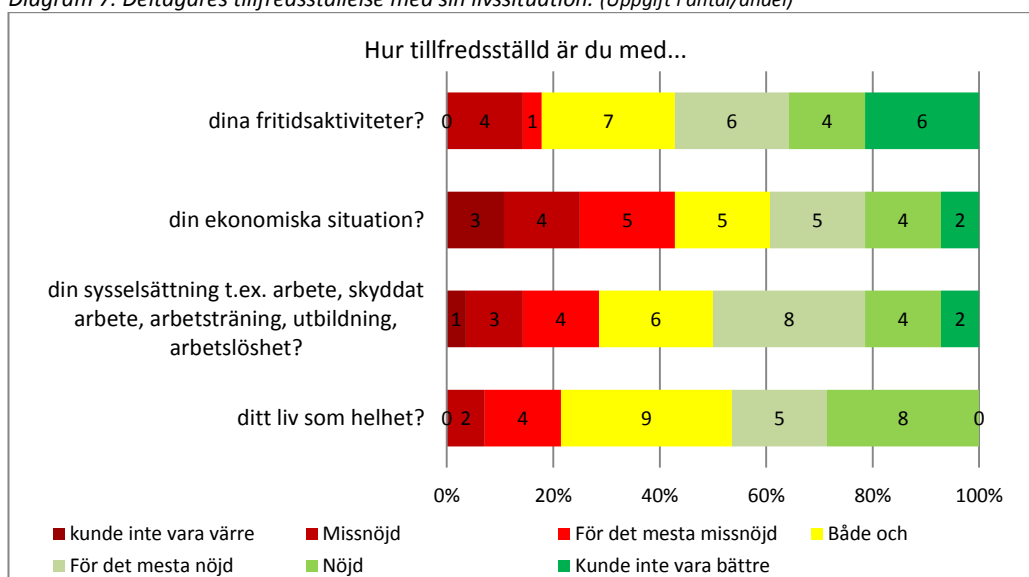
personer något av de positiva svarsalternativen. Sju svarar "både och" och resterande nio personer har valt ett negativt svarsalternativ.

Tre personer svarade ja på frågan "har du det senaste året anklagats för något brott? Lika många svarade ja på frågan "har du under det senaste året varit utsatt för fysiskt våld?" Merparten av respondenterna uppger sig vara nöjda med sin personliga säkerhet. 21 personer valde vid denna fråga ett positivt svar, medan fyra personer har valt ett av de negativa svarsalternativen.

Den egna livssituationen

I intervjuerna ställdes ett antal frågor om deltagarnas egen livssituation. Deltagarnas svar vid dessa frågor redovisas i diagram 7.

Diagram 7. Deltagares tillfredsställelse med sin livssituation. (Uppgift i antal/andel)

Av diagrammet framkommer att nära hälften, 13 personer, har angett ett positivt svar på frågan "hur tillfredsställd är du med ditt liv som helhet?" Ingen valde vid denna fråga något av de mest negativa eller mest positiva svarsalternativen "kunde inte vara värre" eller "kunde inte vara bättre". Vid frågan "hur tillfredsställd är du med ditt arbete eller hur tillfredsställd är du med att vara arbetslös" valde hälften av respondenterna ett positivt svar. Vid frågan om den ekonomiska situation, "hur tillfredsställd är du med din ekonomiska situation?", svarar en större andel än vid övriga frågor, 12 personer, ett negativt svar.

En av de intervjuade uttrycker:

"Ung Kraft har hjälpt mig med de problem jag haft i den mån det varit möjligt. Många av mina upplevda problematiska svårigheter har enbart koppling till min dåliga fysiska hälsa."

Resultatet från intervjuerna visar att de flesta av respondenterna har någon fritidsaktivitet som de ägnar sig åt regelbundet. Något mer än hälften, 15 personer, svarade ja på frågan "har du någon fritidsaktivitet som du ägnar dig åt regelbundet?". På frågan "hur tillfredsställd är du med dina fritidsaktiviteter" valde drygt hälften, 16 personer, ett positivt svar, medan sju svarade "både och" och övriga fem personer ett negativt svar.

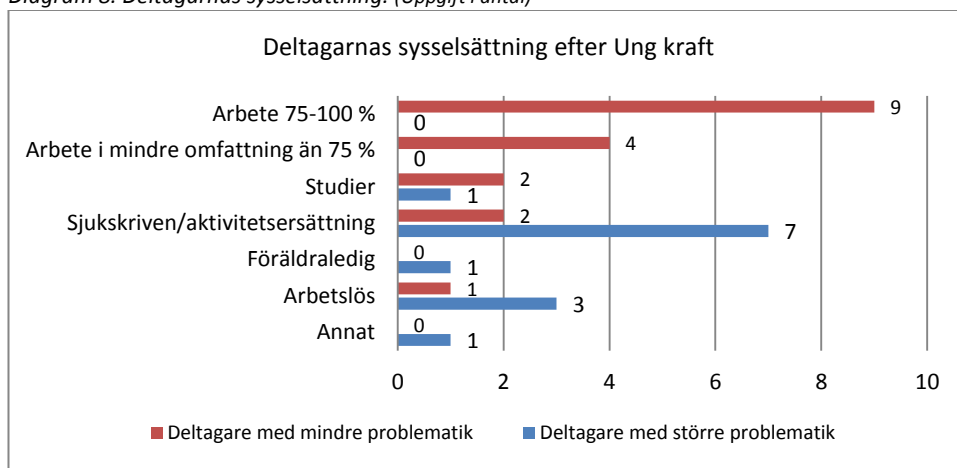
Resultatet visar att de flesta respondenterna har ett socialt umgänge. De flesta verkar också vara nöjda med sina privata relationer. Samtliga respondenter svarade att de har en nära vän. På frågan "hur tillfredsställd är du med antalet och kvaliteten på dina vänner" valde en tydlig majoritet, 18 personer, ett av de positiva svaren. Fyra uppger ett negativt svar. Drygt hälften av

respondenterna, 15 personer, svarade att de träffat en vän den senaste veckan. På frågan "hur tillfredsställd är du med dina privata relationer (t.ex. en partner)?" valde 18 personer ett positivt svar, fyra svarade "både och" och övriga ett negativt svar. Svarsbilden ser likartade ut när det gäller frågan om hur nöjda deltagarna är med sina relationer till familjen. Vid jämförelse mellan deltagare med större och mindre omfattande problematik framkommer att de med mindre problematik generellt sett är något nöjdare med sina relationer än övriga deltagare.

Effekter av deltagandet

Merparten av deltagarna som intervjuats uppger antingen att de arbetar i omfattningen 75-100 procent eller att de är sjukskrivna/har aktivitetsersättning. Vid denna fråga är det en tydlig skillnad mellan de som projektet själva har intervjuat och de som Sweco har talat med, vilket framgår av diagram 8.

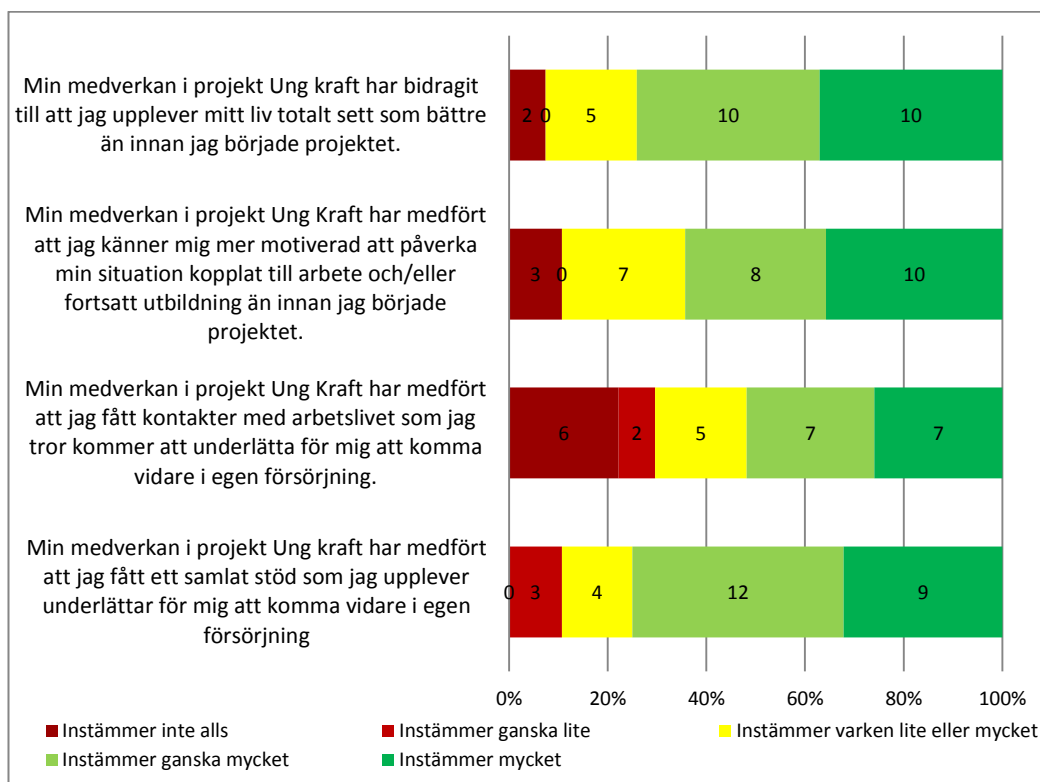
Diagram 8. Deltagarnas sysselsättning. (Uppgift i antal)

Av diagrammet framgår att var tredje deltagare, 9 personer, efter projektet arbetar motsvarande 75 % tjänst eller mer, men detta gäller endast de med en mindre svår problembild. Ytterligare fyra personer i denna grupp har angett att de arbetar, men i mindre omfattning.

Resultatet från deltagarintervjuerna visar att de flesta av respondenterna anser att deras medverkan i projekt Ung Kraft på flera sätt har påverkat deras liv. Hur deltagarna svarat redovisas i diagram 9.

Diagram 9. Deltagarnas sysselsättning. (Uppgift i antal/andel)

Av diagrammet framgår att en majoritet av de intervjuade deltagarna uppfattar att projektet har påverkat dem i positiv riktning jämfört med hur deras situation var innan projektet. Den övervägande delen av respondenterna anser att deras medverkan i Ung Kraft har medfört att de är mer motiverade att påverka sin situation kopplat till arbete och/eller fortsatt utbildning. Däremot råder det delade meningar bland respondenterna i frågan om huruvida medverkan i Ung Kraft har gett viktiga kontakter med arbetslivet för att komma vidare i egen försörjning.

En fråga ställdes i intervjuerna och löd "Att Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommunen och landstinget samverkat i projekt Ung kraft har medfört att jag fått ett bättre stöd än vad jag upplevde att jag hade innan jag påbörjade projektet". Vid denna fråga svarade tio personer att de "instämmer mycket" och nio personer att de "instämmer ganska mycket". Bland övriga har fem personer valt det neutrala svaret "varken lite eller mycket" och övriga fyra personer angav ett negativt svar.

Här följer en kommentar från en av de svarande som berör det samverkande stödet i Ung kraft:

"Jag tycker att Ung Kraft är ett bra initiativ som behövs för oss med psykisk nedsättning. Toppenpersonal som finns där om man har frågor och behöver hjälp. Underlättande att alla viktiga instanser är samlade under samma tak/projekt."

Reflektioner från representanter i arbetslivet

Ett område som projektet försökt utveckla mer ju längre projektet fortgått är kontakterna med arbetslivet. Då det under våren 2014 konstaterades att projektet önskade mer kunskap om hur arbetsgivarna ser på målgruppen som arbetskraft sammankallades ett antal representanter från arbetslivet i en gemensam fokusgrupp. Totalt deltog fem företrädare från olika företag/arbetsgivare i Sundsvall.

I fokusgruppen fick representanterna tillfälle att reflektera kring tre frågeställningar:

- Vad är viktigt för att en person i målgruppen ska fungera på din arbetsplats?
- Vad behöver du göra som arbetsgivare för att kunna erbjuda en plats?
- Vilka förutsättningar behöver du av Arbetsförmedlingen eller annan myndighet för att kunna göra det?

De svar som framkom redovisas i tabell 2.

Tabell 2. Arbetsgivares reflektioner om förutsättningar, arbetsgivares ansvar och behov av stöd.

Viktiga förutsättningar	Arbetsgivares ansvar	Behov från myndigheter
Kommunikation och dialog Ärlighet Att personen smälter in med övrig personal Engagemang hos individen Hålla tiden - komma i tid Handledare/kontaktperson Back-up handledare Förtroende – tillit till insatsen Öppenhet inför arbetskamraterna (dagligt mående) Tillit Att personen har en viss flexibilitet Att övrig personal är välinformerad Mentorskap av personer med liknande erfarenhet Social kompetens – att komma in i gruppgemenskapen – samarbetsförmåga	Ha social kompetens Vara lyhörda Ge bra introduktion Informera övrig personal vad de har att förhålla sig till Anpassa lokaler och verktyg Vara orienterad kring den funktionsnedsättning man möter Vara flexibel Ge förtroende/befogenhet till individen att göra uppgifterna Ha tid att handleda, att låta personen sätta sig in i arbetet Ha uthållighet Ha en kontinuerlig dialog om förväntningar och farhågor – både arbetsgivares och arbetstagares (och det bidrar till tillit) Skapa delaktighet – en i gänget, en i företaget Meningsfulla arbetsuppgifter Plan för utveckling Lyhördhet – se när det finns en öppning för en utmaning	Dialog, tät kontakt särskilt i början. Och någon att bolla med En bra introduktion/presentation Arbetsplan – långsiktighet, t.ex. tidsbegränsning på vissa beslut och vad som finns för möjlighet efter det och om det kommer att komma möjlighet till anpassad handledarutbildning Uppföljning Förmedlaren behöver vara insatt i verksamheten – bättre matchning Nationell implementering av arbetsmetoden Ung Kraft

I den diskussion som fördes i samband med dessa reflektioner framkom att det är viktigt med tydlighet i gruppen om varför en individ kan få vissa regler som andra inte får. Rent generellt uppger företagsrepresentanterna att det är självklart med anpassningar. Det är inget unikt för just denna målgrupp utan det görs för alla medarbetare. Det framhölls också att det faktiskt finns jobb där det inte alltid är avgörande att passa exakta tider.

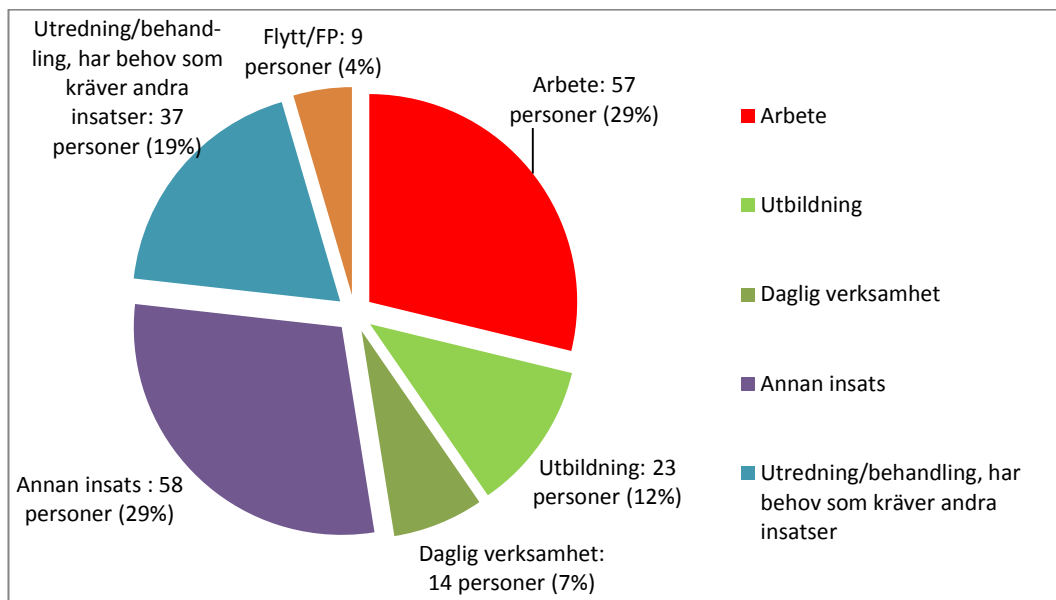
Arbetsgivarna tog upp ett problem som ibland kan uppstå med denna målgrupp, men även med andra. Det handlar om att individer ger sken av att tycka att verksamheten/gruppen är värdelös. För varje medarbetare, oavsett förutsättningar, är det viktigt att försöka smälta in i den gemenskap som är på arbetsplatsen. Något som arbetsgivarna uttrycker som extra viktigt i dialog med myndigheterna är tillgången till information. Som arbetsgivare ska man inte behöva jaga information utan det skulle t.ex. kunna finnas en informationstjänst på "nätet".

Resultat utifrån kvantitativa resultat

Statistik från projektet

För att få en tydlig kvantitativ bild av hur väl projekt Ung kraft har lyckats svara upp mot sina målsättningar har statistik inhämtats från projektet, vilken presenteras i diagram 10.

Diagram 10. Uppgift från projekt Ung kraft. Resultat för projektet, totalt 197 deltagare.

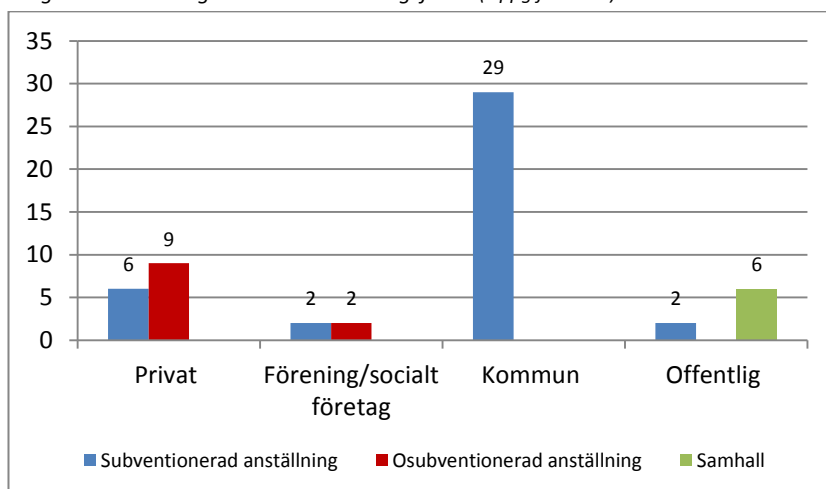

Av statistiken framgår att 29 procent av deltagarna har gått vidare i arbete och 12 procent i utbildning. Sju procent har aktivitet inom Daglig verksamhet. Sammantaget motsvarar detta 48 procent av deltagarna. 29 procent av deltagarna har avslutat för annan insats inom Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan eller kommunen. Bland övriga är merparten under utredning eller behandling då det bedömts att behovet är så omfattande att det inte är möjligt med någon aktivitet närmare arbete.

Av samtliga deltagare i Ung kraft har 121 deltagare, 68 män och 53 kvinnor, vilket motsvarar 62 procent av deltagarna, någon gång under projektiden deltagit i arbetsträning/praktik.

Vid en närmare analys av de deltagare som fått en anställning har en tydlig majoritet en subventionerad anställning, merparten inom kommunen. Vilken form av anställning och hos vilken typ av arbetsgivare anställningen avser framgår av diagram 11.

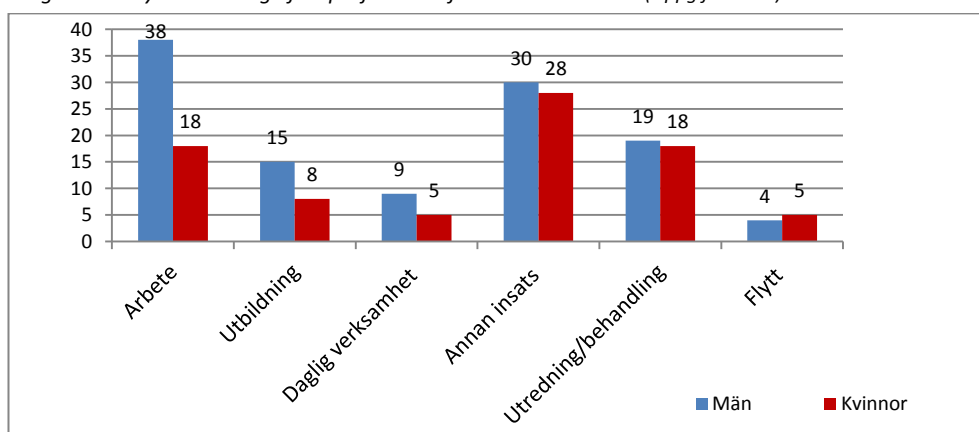
Diagram 11. Arbetsgivare och anställningsform. (Uppgift i antal)

Skillnader i resultat mellan kvinnor och män

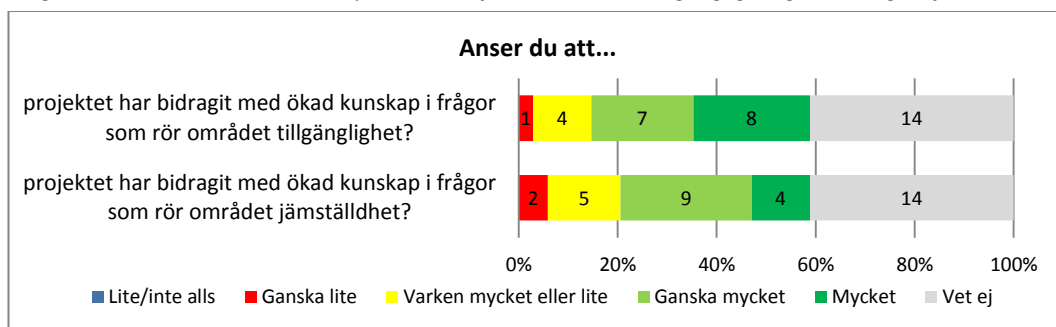
Vid en analys av resultatet utifrån deltagarnas kön framkommer att betydligt fler män än kvinnor gått vidare i arbete. Det är också fler män än kvinnor som avslutat till en utbildning. I övrigt är det inga anmärkningsvärda skillnader utifrån deltagarens kön. En jämförelse av sysselsättning utifrån deltagarnas kön redovisas i diagram 12.

Diagram 12. Sysselsättning efter projektet utifrån individens kön. (Uppgift i antal)

På frågor som ställts till de samverkande aktörerna i samband med slututvärderingen visar att en majoritet av de som angett ett graderat svar uppger att projekt Ung kraft har bidragit med kunskap inom såväl området jämställdhet som tillgänglighet. Observeras bör dock att 14 personer, drygt 40 procent, svarat "vet ej". Aktörernas svar framgår av diagram 13.

Diagram 13. Aktörer om hur kunskapen ökat om jämställdhet och tillgänglighet genom Ung kraft.

Resultat från den samhällsekonomiska utvärderingen av projekt Ung kraft

En samhällsekonomisk analys har genomförts av projekt Ung Kraft. Denna har även tidigare presenterats i en delrapport, våren 2014. Analysen bygger på 29 ungdomar som har deltagit i projektet och avslutat projektet senast juni 2013. Konsultföretaget payoff AB ansvarade för de samhällsekonomiska beräkningarna. Den samhällsekonomiska analysen av projektet visade på en payoff tid (återbetalningstid) på 7 månader. Genomsnittet för liknande projekt är 9 månader.

Om man gör en känslighetsanalys och tar hänsyn till yttre faktorer som kan komma att påverka resultatet och antar att 25 procent av deltagarna (motsvarande 7,25 personer) skulle nå sin förbättrade status även utan medverkan i projektet reduceras intäkten för samhället från 3,4 mkr till 2,6 mkr medan kostnaden blir densamma, 1,9 mkr. Resultatet av detta är att lönsamheten uppgår till totalt 647 000 kr, motsvarande 22 300 kr per deltagare jämfört med 51 700 kr om samtliga deltagare är med i beräkningen. Vi denna typ av känslighetsanalys ökar återbetalningstiden med två månader från sju månader till nio månader. En alternativ känslighetsanalys är att extremvärden exkluderas (i detta fall det enskilt högsta och det enskilt lägsta värdet) från den ekonomiska beräkningen. På så sätt kan man undvika att några enskilda värden som kommit med i urvalet snedvrider resultatet på ett icke representativt sätt. Även när dessa extremvärden exkluderas sjunker intäkten från totalt 3,4 mkr till 2,6 mkr. Lönsamheten per deltagare sjunker då från 51 700 kr till 22 900 kr på ett års sikt. Återbetalningstiden ökar även i detta fall från sju till nio månader. Oavsett känslighetsanalys är resultatet således nästan samma.

I tabell 3 redovisas projekt Ung Krafts samhällsekonomiska potential samt verkkningsgrad för de insatser som görs i projektet. Med "tillgänglig potential i föreläge" avses den potential som fanns att tillgå då deltagarna kom in i projektet. Potentialen är fastställd till det samhällsekonomiska värde som motsvaras av skillnaden mellan ett heltidsarbete med en månatlig lön på 27 150 kr⁵ minskat med värdet av deltagarens (eventuella) arbete vid ingång i projektet, plus den (eventuella) reala resursförbrukning i form av vård, omsorg och handläggning som är kopplad till den enskilda individen vid start i projektet. Om alla deltagare skulle ha ett produktivt arbete på heltid och inte någon skulle vara i behov av stödresurser vore potentialen noll.

⁵ Anledningen till att 27 150 kr valts som "referenslön" är att genomsnittslönen när payoff startade sin verksamhet år 2007 för heltidsarbete i Sverige var 27 150 kr i månaden. Trots att genomsnittslönen stigit sedan dess har payoff valt att (tillsvidare) behålla denna referenslön för att underlätta jämförelsen mellan olika projekts resultat.

Tabell 3. Projektets samhällsekonomiska potential samt projektets verkningsgrad.

Kort sikt (1 år)	
Tillgänglig potential i föreläge, varav	18 604 173 kr
produktion	16 405 129 kr
vård, omsorg och handläggning	2 199 044 kr
Faktisk produktion i föreläge	1 %
Faktisk produktion i efterläge	12 %
Utnyttjad potential, varav	3 413 178 kr
produktion	1 900 249 kr
vård, omsorg och handläggning	1 512 929 kr
Verkningsgrad, varav	18 %
produktion	12 %
vård, omsorg och handläggning	69 %
Kostnad per verkningsgrad	3 596 kr
Kvarvarande potential i efterläge	15 190 995 kr

Vid beräkning av långsiktig potential baserat på antagandet att deltagande individer behåller den status avseende arbete och vårdkonsumtion de har när de lämnar projektet under halva tiden fram till förväntad pensionsålder är potentialen för hela urvalet 298 mkr. Utslaget per deltagare motsvarar det 10,3 mkr.

Den samhällsekonomiska analysen visar att lönsamheten per deltagare på 1 års sikt uppgår till 52 000 kr. Genomsnittet för liknande projekt uppgår till 37 000 kr. Detta innebär en högre lönsamhet än genomsnittet per deltagare än för genomsnittet i klassen. Motsvarande uppgift, men på 5 års sikt, uppgår till på 523 000 kr jämfört med 383 000 kr för klassen. Detta innebär således en högre lönsamhet än genomsnittet per deltagare. Samtidigt kan konstateras att projektets deltagare haft en högre potential i föreläget än genomsnittet för klassen, 642 000 kr för projekt Ung Kraft jämfört med 601 000 kr för klassen. Även verkningsgraden har varit högre, 18 procent jämfört med 14 procent vilket är genomsnittet för klassen. Åtgärds kostnaden per deltagare är högre i projekt Ung Kraft än för genomsnittet i klassen. Ställer man däremot denna kostnad mot verkningsgraden framkommer att kostnaden per verkningsgrad uppgick till 3 600 kr i projekt Ung Kraft vilket är en lägre kostnad per verkningsgrad än genomsnittet för klassen som uppgår till 4 700 kr.

I tabell 4 redovisas den ekonomiska lönsamheten för samhället som helhet samt uppdelat på olika sektorer i samhället. Payoff tiden för kommunen är kortare än för samhället som helhet, tre månader, medan payoff tiden för staten som inkluderar Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan är längre, 24 månader.

Tabell 4. Lönsamhet på 1 år och 5 års sikt samt payoff-tid för samhället som helhet samt för olika sektorer.

	Kort sikt, ett år	Maxvärde på individnivå	Minvärde på individnivå	Medellång sikt, fem år	Medelvärde, kort sikt	Payoff-tid
Samhället	1 500 000 kr	781 000 kr	-77 000 kr	15 153 000 kr	52 000 kr	7
Kommun	742 000 kr	147 000 kr	-41 000 kr	4 508 000 kr	26 000 kr	3
Landsting	761 000 kr	224 000 kr	-10 000 kr	3 803 000 kr	26 000 kr	i.v. ⁶
Staten totalt, varav	-854 000 kr	555 000 kr	-215 000 kr	2 585 000 kr	-29 000 kr	24
Arbetsförmedlingen	-1 922 000 kr	41 000 kr	-258 000 kr	-5 857 000 kr	-66 000 kr	i.v.
Försäkringskassan	397 000 kr	136 000 kr	-128 000 kr	1 985 000 kr	14 000 kr	i.v.
Övrig stat	672 000 kr	587 000 kr	-52 000 kr	6 857 000 kr	23 000 kr	i.v.

⁶ i.v. innebär inget värde. Det kan dels handla om att aktören inte är medfinansier i projektet eller att pay-offtiden är så pass lång att det inte är rimligt att ange en bestämd payoff-tid.

Analys och slutsatser från följeforskningen av Ung kraft

I detta avslutande kapitel görs en samlad analys av de resultat som Ung kraft har bidragit med. Analysen utgår huvudsakligen från den programlogik som projektet omfattat vilket innebär att frågor om aktiviteter, resultatmål och effektmål är huvudfokus.

Måluppfyllelse utifrån projektets uppsatta mål

Ung Kraft har omfattat mål på olika nivåer. Det övergripande effektinriktade målet är att projektet genom olika insatser ska bidra till att den aktuella målgruppen för projektet, personer med psykiska och neuropsykiatriska funktionshinder, snabbare och effektivare kan bryta sitt utanförskap. Det handlar om att individer ska ges möjlighet att finna, få och behålla ett arbete eller att de ges möjlighet till en långsiktig sysselsättning på annat sätt. På organisationsnivå handlar det övergripande målet om att projektet skall bidra till effektivare samarbetsprocesser och kortare ledtider.

Ung kraft har på olika sätt verkat för att stärka möjligheter till måluppfyllelse ur båda dessa aspekter. Swecos bedömning är att det genom hela projektet har funnits en tydlig riktning som såväl projektledare som arbetsgruppens handläggare har strävat mot. Förutsättningarna har varit relativt goda. Skälen för detta är, så som Sweco bedömer det, avhängigt den bredd av aktörer som varit involverade i projektet såväl i arbetsgruppen som i styrgruppen. Båda dessa grupper har omfattat representanter från de centrala myndigheterna som verkar kring målgruppen; Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan och Sundsvalls kommun. Lite mer unikt är att projektet lyckats etablera ett nära samarbete med Landstinget och psykiatrin. Dessa kontakter har underlättat inför utredningar och diagnostisering vilket är värdefullt som grund för beslut om fortsatta åtgärder utifrån deltagarnas behov och förutsättningar. Den samverkan som har etablerats i Ung kraft menar Sweco sannolikt har bidragit till att en snabbare och effektivare stödprocess för de medverkande individerna än vad som är möjligt i en ordinarie verksamhet.

Måluppfyllelse på individnivå

Flera kvantitativa mål har formulerats när det gäller individerna som medverkat i projektet:

- 25 % till arbete
- 50 % till kvalificerad arbetsträning för att utveckla arbetsförmågan
- 25 % till annan anpassad insats

Resultaten visar att 29 procent av deltagarna som avslutat Ung kraft, 57 personer, har fått en anställning. Detta överträffar målet på 25 procent. Tolv procent, 23 personer, har påbörjat studier. Dessutom har 7 procent av deltagarna, 14 personer, avslutat till Daglig verksamhet. Antalet personer som avslutat till annan anpassad insats uppgår till 29 procent, 58 personer. Projektet har således lyckats väl med att svara upp mot dessa resultatmål.

Även målet om kvalificerad arbetsträning är uppfyllt. Resultaten visar att 121 deltagare, 62 procent av deltagarna, någon gång under projektiden har deltagit i arbetsträning/praktik. Detta resultat är bättre än målet om 50 procent.

Sammantaget visar dessa resultat att projektet i hög grad svarar upp mot sina målsättningar. Denna bild bekräftas också av de resultat som framkommit i den samhällsekonomiska utvärderingen av projektet där den s.k. payoff tiden uppgår till totalt sju månader. Detta är två månader kortare än genomsnittet på 9 månader för projekt med motsvarande förutsättningar som de i Ung kraft.

Ung kraft har även visat på andra positiva effekter på individnivå. Resultat som framkommit i intervjuer med deltagare visar att de i många fall uttrycker att de fått större självförtroende och bättre självkänsla genom sin medverkan. Många uttrycker att de mår bättre än de gjorde innan de påbörjade Ung kraft. Flera har framfört att de har fått insikter om sina egna förutsättningar, men också att de fått en mer positiv framtidstro som kan vara ett stöd för dem att komma vidare i egen försörjning. Genom att det inte varit praktiskt genomförbart att fråga alla deltagare om hur de upplever det stöd de fått i projektet finns dock ingen statistiskt säkerställd uppgift för hela gruppen deltagare när det gäller de kvalitativa frågor som ställts i utvärderingen.

Vägen till egen försörjning - Projektets aktiviteter och insatser

Problematiken hos många av deltagarna i projektet är omfattande. Det har framförallt handlat om psykisk ohälsa och neuropsykiatriska diagnoser, t.ex. ADHD, ADD, depressioner.

I projektet har det funnits en rad olika faktorer som alla syftar till att stärka och stötta deltagarna utifrån deras förutsättningar och behov. Det handlar om sådant som vilka insatser och aktiviteter som erbjudits, hur väl man lyckat samverka kring individer och hur tillgängligt projektet upplevts. Här har även bemötandet haft en avgörande betydelse.

Genom att flera aktörer samverkat kring projektets deltagare har det teoretiskt sett funnits en arsenal av aktiviteter att tillgå. I viss mån visar projektets egen statistik att projektet också har tagit till vara aktörernas varierande insatser. Något som dock konstaterats är att dessa insatser inte alltid varit tillräckliga då det saknats "tidiga insatser" som stöd för individerna. Många deltagare hade dessutom en betydligt svårare problemsituation än vad projekthandläggarna initialt hade räknat med, särskilt när det gäller den psykiska ohälsan. För att underlätta för personer som saknar struktur och rutiner i vardagen och för att ge stöd till personer med exempelvis sociala fobier, har det successivt skett förändringar. I vissa fall har det handlat om uppsökande verksamhet. I andra fall anpassning av tider då deltagare närvarat i projektet, men också förändringar när det gäller Teman som erbjudits. Ett exempel är en anpassad grupp som erbjöds under en tid för enbart tjejer i projektet.

I intervjuer med deltagare i projektet har det framkommit att dessa uppfattar att Ung kraft till stor del lyckats erbjuda insatser som upplevs ha haft en stärkande inverkan. Detta uppges ha gett effekter vad gäller motivation, självförtroende och framtidstro. I de avslutande intervjuerna med deltagare uppgav 75 procent ett positivt svar på frågan "Min medverkan i projekt Ung kraft har medfört att jag fått ett samlat stöd som jag upplever underlättar för mig att komma vidare i egen försörjning. Ytterligare 14 procent av deltagarna har svarat "instämmer varken lite eller mycket". När motsvarande fråga ställdes till de samverkande aktörerna i projektet var svarsbilden generellt positiv avseende frågor utifrån målen på individnivå. Även om intervjuerna med deltagare endast omfattat ett urval av deltagarna i projektet så tycker sig Sweco ha belägg för bedömningen att det är sannolikt att Ung kraft har uppnått eller åtminstone ligger nära målsättningen att "80 procent av deltagarna upplever att de fått ett tydligare stöd utifrån sina individuella behov". Detta eftersom att intervjuerna omfattat både deltagare med en svårare problembild och deltagare med mindre problematik och som står närmare arbete. Sammantaget är Swecos bedömning att projektet har svarat upp mot sina målsättningar på individnivå.

Bemötande och tillgänglighet

Ett gott bemötande har visat sig viktigt för att öka individers hälsa, motivation och förmåga att göra förändringar som är viktiga för hans eller hennes livssituation. Exempelvis visar forskning som gjorts inom vård och omsorg att hantering av möten mellan professionella och deras klienter har stor betydelse för att skapa förtroende. Ett gott möte kan också påverka viljan hos en klient att agera enligt vad som överenskommits och har därmed betydelse för utfallet av behandlingen. Sweco konstaterar att just detta med mötet varit särskilt framgångsrikt i Ung kraft. Deltagarna

uttrycker att de känner sig sedda. Tilliten till personalen är stor. Deltagarna görs delaktiga och insatser anpassas individuellt utifrån deltagarnas behov. En tydlig framgångsfaktor i kontakter med projektets deltagare att handläggarna suttit samlat och direkt på plats kunnat erbjuda samordnade och stödande insatser. Utifrån teoretiska resonemang hämtade ur Aaron Antonovskys teorier om betydelsen av "känslan av sammanhang" har sannolikt den samlokalisering som projekt Ung Kraft erbjudit lokalmässigt varit positiv. De unga har getts möjlighet att möta andra i liknande situation som den egna. Detta har återkommande påtalats vid intervjuer under det pågående projektet och i de avslutande intervjuerna. Genom att deltagarna upplever att de har stärkts på olika sätt har tillvaron blivit mer begriplig, meningsfull och hanterbar. Att projektet dessutom erbjudit möjligheter för deltagarna att misslyckas och starta om på nytt, att "pendla" i sin utvecklingsprocess, är enligt Swecos analys ett intressant arbetssätt som inte är helt vanligt i den här typen av insatser, men som uppenbarligen varit framgångsrikt i projektet. Samtidigt är detta en utmaning att hantera vid en övergång från projekt till ordinarie verksamhet t.ex. utifrån frågan om vilken aktör som har möjlighet att vara ansvarig och kring hur ett sådant arbetssätt ska finansieras.

Arbetsgivarkontakter

Kopplingen till företag och möjliga arbetsgivare är en fråga som återkommande lyfts som ett utvecklingsområde. Detta framförs både från aktörerna som medverkat i projektet och deltagarna. I enkäter som genomförts visar resultaten vid frågor om kontakter med företag och arbetsgivare sämre resultat än övriga frågor. Att projektet bjöd in arbetsgivare till samtal om myndigheternas roll och ansvar för att underlätta anställning och praktik för personer med funktionsnedsättning, ser Sweco som ett viktigt steg i projektet att närma sig arbetsgivare. Det är här viktigt att ta tillvara de synpunkter som företrädarna från arbetslivet uttrycker som önskvärda när det gäller stöd från myndigheterna t.ex. när det gäller informationsinsatser och tillgänglighet. Swecos samlade bedömning inom detta område är att det är angeläget med ett fortsatt utvecklingsarbete för att öka förståelsen för målgruppens behov hos arbetsgivarna. En bättre samverkan med arbetsgivarna kan eventuellt underlätta för arbetssökande att skapa nätverk kopplat till arbetsmarknaden. Det skulle också kunna ge andra effekter när det gäller införskaffning av praktikplatser och arbetsprövningsplatser.

Måluppfyllelse på organisationsnivå

Mål för Ung kraft på organisationsnivå har framförallt handlat om att identifiera metoder som kan användas i ordinarie strukturer. Ett kvantitativt mål som projektet har formulerat är att 80 procent av handläggarna inom berörda myndigheter skall uppleva att ledtiderna har kortats. Utifrån svar som lämnats i tidigare enkät till handläggare och även i den enkät som genomförts i samband med slututvärderingen visar resultatet att projektet har uppnått denna målsättning. 84 procent har angett ett positivt svar på denna fråga i den avslutande enkäten.

Rent organisatoriskt kan konstateras att projekt Ung kraft har fungerat bra och effektivt. Inte minst projektledaren upplevs ha fungerat väl och har löpande försett styrgruppen med underlag om hur projektet ligger till. Projektet har haft tydligt målfokus och har till stor del svarat upp mot förväntningar som funnits bland intressenter. Sweco bedömer att det operativa arbetet överlag har utförts på ett professionellt sätt såväl utifrån de förväntningar som finns hos de samverkande aktörerna som hos de berörda individerna i målgruppen som deltagit i projektet.

I Ung kraft kan konstateras att det funnits ett uttalat intresse och engagemang för målgruppen och det arbete som pågår. Detta gäller både från arbetsgruppen och från handläggare i de samverkande organisationerna med anknytning till projektet, liksom styrgruppen. Att styrgruppen består av personer från de samverkande organisationerna vilka på olika sätt har mandat att fatta beslut, menar Sweco är värdefullt. Detta är positivt ur ett förankringsperspektiv

och inför en fortsatt möjlig implementeringsprocess. Det har även framkommit att det finns en nyfikenhet kring att prova nya arbetssätt och en allmän positiv attityd i projektet som kännetecknas av prestiglöshet, öppenhet och lyhördhet. Tillgängligheten är hög liksom den samlade kompetensen hos de professionella aktörerna i projektgruppen. Projektmedarbetarna har även visat såväl ett intresse för varandras kompetenser som respekt för varandras olika uppdrag och möjligheter. Även kommunikationen mellan de samverkande aktörerna har varit god. Inte minst har aktörernas samverkan i projektets beredningsgrupp, projektgruppens samverkan med Arbetsförmedlingens specialister och de flerpartsmöten som hållits utifrån deltagarnas individuella nätverk varit värdefulla delar av projektet som stöd för kunskapsutveckling och lärande. Sweco bedömer som viktiga att hålla fast vid i en fortsatt verksamhet. Utifrån forskning om samverkan har projektet visat att många goda förutsättningar har funnits i Ung kraft. Projektledningens och projektmedarbetarnas förhållningssätt, där man medvetet arbetat för att inkludera deltagares nätverk har ytterligare gett förutsättningar för ett väl utvecklat samarbete med landstinget och psykiatrin. Detta bedömer Sweco som särskilt positivt då Sweco ofta ser att samverkan med landstinget är en svårighet i den här typen av projekt. Swecos samlade bedömning är att de organisatoriska förutsättningarna varit goda i Ung kraft vilket även gett underlag till en utvecklad samverkan mellan aktörer och den metodutveckling som eftersträövats.

Jämställdhet och tillgänglighet är integrerade delar i projektet

Vid en analys av hur Ung kraft har förhållit sig till perspektiven jämställdhet och tillgänglighet är Swecos bedömning att arbetet med detta till viss del har varit tydligt i projektet.

Utifrån statistik som löpande rapporterats från projekt Ung kraft har könsfördelningen varit jämn i projektet. Det är ungefär lika stor andel män som kvinnor i projektet. Projektet har även fört statistik löpande över olika insatser som erbjudits utifrån könstillhörighet vilket visar att det finns en medvetenhet om vikten av att fokusera på jämställdhet i projekt Ung kraft.

Trots likartade möjligheter i projektet, är det betydligt fler män än kvinnor som avslutat till arbete eller utbildning. Att resultaten visar en så pass stor skillnad när det gäller fortsatt aktivitet efter projektet, är något som Sweco bedömer som anmärkningsvärt. Här kan det finnas anledning att Arbetsförmedlingen gör en mer fördjupad analys för att se över vad denna skillnad kan bero på. I tidigare utvärderingar av projekt liknande Ung kraft har Sweco ibland mött handläggare som uttryckt att de upplever det lättare att hitta utbildningsaktiviteter kopplat till mansdominerande yrken vilket skulle kunna påverka övergången till arbete. I Ung kraft har Sweco inte mött denna typ av synpunkter varför det inte går att dra någon sådan slutsats.

När det gäller tillgänglighet kan detta avse olika delar. Tillgänglighet av mer organisatorisk art t.ex. tillgänglighet till lokaler och personal har varit stor i projektet. Även information har anpassats efter olika mottagares behov och förutsättningar där sådant behov funnits. Då projektet riktar sig till en målgrupp med olika typer av svårigheter har tillgänglighet ur ett funktionshinderperspektiv varit stor. Handläggare har, i linje med projektets målsättningar, medvetet anpassat aktiviteter efter deltagarnas förutsättningar och förmåga. Ett exempel är att handläggare där det funnits behov har arbetat med uppsökande verksamhet. Detta har enligt Swecos bedömning sannolikt ökat tillgängligheten inte minst för de personer som har sociala fobier eller av andra skäl har svårt att ta sig till projektets lokaler. Ett par frågor ställde till aktörer i den avslutande enkäten i utvärderingen om hur man uppfattade att projektet har bidragit med ökad kunskap om frågor som rör tillgänglighet och jämställdhet. Resultat visar att de som har angett ett svar i flertalet fall har valt ett positivt sådant vilket ytterligare talar för att dessa perspektiv har uppmärksammats i projektet.

Swecos sammanfattande bedömning av projektet

Sammantaget konstaterar Sweco att Ung kraft nått framgång utifrån uppsatta mål. Den samverkan som successivt har utvecklats menar Sweco utgör en viktig grund för att även fortsättningsvis kunna ta till vara erfarenheter och vidareutveckla metoder som stöd för målgruppen. Att Ung kraft i någon form lever kvar i en reguljär verksamhet ser Sweco som önskvärt mot bakgrund av de goda resultat som projektet har uppnått för individerna i projektet, även för personer som har en omfattande problematik. Ett alternativ är att samla olika resurser på det Arbetsmarknadstorg som kommunen startat upp. Sweco ser detta som en reell möjlighet att ta till vara erfarenheter och kompetenser från olika håll. Det är dock viktigt att det i så fall även finns specialistkompetenser tillgängliga för målgruppen, att det finns trygg plats att gå till och att fokus läggs på individuellt stöd även för de individer som har en mer omfattande problematik.

Resultaten visar tydligt att det individuella stödet som projektet har erbjudit har gett trygghet för individerna och förtroende för handläggare i de samverkande organisationerna. Något som olika aktörer, även Landstinget, påpekar är att projekt Ung Kraft har lyckats mycket väl med att etablera samarbete med vården. Här har det genom projektet byggts upp ett förtroende som är angeläget att hålla fast vid. Som en följd av att många i målgruppen behöver ett "multiinriktat" stöd från många aktörer har den typ av verksamhet som Ung kraft erbjudit också en central roll att spela för att minska det "glapp" som gör att individer riskerar att hamna mellan stolarna.

Referenser som använts som underlag till följeforskningen av Ung kraft

Andersson, J., R. Axelsson, et al. (2010). Samverkan inom arbetslivsinriktad rehabilitering, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap.

Antonovsky, A. (2005), Hälsans mysterium, Natur och kultur

Berntsson, E. (2008). Employability perceptions. psychology, Stockholm university.

Perneman, Jan-Erik & Branzell Hermelin, Maria (2002): Inuti mötet – om nätverk och medskapande som frigörande kraft. Stockholm: Ungdomsstyrelsen

Quist, J. (2005) "Sammanhållna processer – en studie om horisontell samverkan". Centrum för tjänsteforskning. Karlstad universitet. URL:

<http://www.ctf.kau.se/kkr/SammanhallnaprocQuist.pdf>

Ståhl, C. (2009). Samverkan kring återgång i arbete: var är arbetsgivarna? Socialmedicinsk Tidskrift Tema Arbetslivsinriktad rehabilitering. 2009.

TCO (2009). TCO granskar: Jakten på superarbetskraften III.

<http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Arbetsmarknad/Arbetsloshet/Ungdomsarbetsloshet-per-manad/>

<http://www.handisam.se/Funktionshinderspolitiken/Barn-och-unga-i-funktionshinderspolitiken/>

Dessutom har utvärderingen löpande inhämtat information och statistik från projektet.